

Criza bancară în Moldova	Doc Nr: MOLDOVA_REPORT_001
Sub rezerva privilegiilor juridice	

CRIZA BANCARĂ ÎN MOLDOVA

EVALUAREA SITUAȚIEI ȘI OPINIA

SUB REZERVA PRIVILEGIILOR JURIDICE

Informații generale.....5

	Criza bancară în Moldova	Doc Nr: MOLDOVA_REPORT_001
	Sub rezerva privilegiilor juridice	

Raportul Kroll.....	6
Rezumat.....	6
1.1. Informații generale și domeniul de aplicare al lucrării.....	9
2.1. Prezentare generală.....	9
2.3. 2013: Achiziționarea BS și BEM.....	10
2.4. 2014: Evenimente care au dus la colapsul UB, BS și BEM.....	11
3.1. Definirea grupului ȘOR.....	12
4.1. Acționarii.....	13
5.1. Februarie 2013 – tranzacția Roseau.....	13
6.1. BEM.....	15
10.2.3.2 Rambursarea creditelor: transferuri de la clienții BEM.....	15
10.6 Pierderea suspectă a documentației creditare din BEM, BS și UB.....	15
12. Unde au plecat banii?.....	16
Memorandumul Kroll.....	17
Declarația lui Ruslan Grate.....	18
Decizia instanței din 21 iunie 2017.....	19
Raport de sinteză Kroll II.....	20
Rezumat.....	21
1.1 Informații generale.....	23
1.2 Obiectiv și domeniu de aplicare.....	23
1.3 Structura de raportare și distribuirea.....	24
1.4 Conținutul raportului detaliat.....	25
1.5. Avertisment.....	25
2. Rezumat executiv.....	26
2.1. Analiza totală a creditelor și destinația.....	26
2.2.1. Concentrarea expunerii de împrumut în BEM pentru creșterea lichidității.....	27
2.4. Controlul grupului Șor asupra procesului de solicitare a creditului și a conturilor implicate în fraudă.....	28
2.7. Alte fluxuri de fonduri pe jurisdicție.....	28
3.1. Declarația d-lui Șor.....	29

	Criza bancară în Moldova	Doc Nr: MOLDOVA_REPORT_001
	Sub rezerva privilegiilor juridice	

3.2. Avertisment.....	30
4. Creșterea expunerii la împrumut 2011-2014.....	31
4.1.1. Companiile din grupul Șor.....	31
4.1.2. Expunerile la împrumut – din 2012 până în 2014.....	31
4.1.4. Cuantificarea pierderilor în cele Trei bănci ale Moldovei.....	32
4.2. Evenimente care au permis o creștere semnificativă a creditării – noiembrie 2014.....	33
4.2.5. Cereri de împrumut coordonate în cadrul a celor Trei bănci ale Moldovei.....	34
4.3. Schimbarea întregului portofoliu de împrumuturi în perioada 25-26 noiembrie de la BEM la BS.....	34
8. Identificarea beneficiarilor/ autorilor.....	35
Starea Sistemului Bancar din Moldova până în 2012.....	36
Analiza Expert – Grup din iunie 2015.....	36
Tabel 1 din raportul Expert-Grup.....	37
Raportul FMI din octombrie 2012.....	37
Matricea cu privire la evaluarea riscurilor din Raportul FMI.....	39
Grigore Gacichevici.....	40
Alte considerații politice.....	40
Concluzie.....	44

Lista anexelor:

	Criza bancară în Moldova	Doc Nr: MOLDOVA_REPORT_001
	Sub rezerva privilegiilor juridice	

- A. Proiectul Tenor, Etapa de analiză, Raport final din 02 aprilie 2015
- B. Proiectul Tenor II, Rezumat din data de 20 decembrie 2017
- C. Traducerea sentinței de condamnare, ȘOR Ilan, DOSAR: NR. 14-1-10386-24082016 (1-439/17) din 21 iunie 2017.
- D. Act de punere sub acuzare a lui Ilan ȘOR în cauza penală nr. 2016970539 (traducere).
- E. Înregistrare a audierii martorului, Ilan ȘOR, în cazul: 2015978138, 13 octombrie 2015 (Traducere).
- F. Acordul de soluționare VEB
- G. Memorandumul Kroll către procurorul național anticorupție din Moldova din iunie 2016.
- H. Declarația martorului GRATE Ruslan Cazul nr. 1-439 / 17 din iunie 2017
- I. Documente de sentință publicate de NewsMaker, 20 aprilie 2017
- J. Traducerea sentinței de condamnare, FILAT Vladimir, DOSAR nr. 14-1-15217-23122015 (1-721 / 2016), 27 iunie 2016.
- K. Decodarea raportului Kroll - Analiza factorilor de bază care au condus la decapitalizarea Băncii de Economii, Băncii Socială și Unibank (iunie 2015) Expert-Grup.
- L. FMI Republica Moldova: Raportul de personal pentru consultarea articolului IV din 2012, Cea de a cincea reexaminare în cadrul acordului extins și în cadrul acordului de trei ani în cadrul mecanismului de credit extins și cererile de derogare pentru nerespectarea și modificarea criteriilor de performanță din octombrie 2012.

Informații generale

	Criza bancară în Moldova	Doc Nr: MOLDOVA_REPORT_001
	Sub rezerva privilegiilor juridice	

1. În 2014 s-au descoperit ceea ce părea a fi o serie de fraude care au condus la închiderea a trei bănci din Moldova. Mass-media a spus că 1 miliard de Dolari SUA au fost furați de la băncile în cauză și, în timp ce deciziile ulterioare din Moldova au plasat pierderile la o cifră mult mai mică, acestea continuă pe unda istoriei de 1 miliard de dolari care domină în titluri.

2. Ulterior, Kroll a fost angajată de Banca Națională a Moldovei, cu presupunerea de a efectua investigații privind fraudă și pierderile care, în cele din urmă, au condus la lichidarea băncilor.

3. În aprilie 2015, Kroll a elaborat un raport inițial de analiză¹ (Kroll 1) pentru Banca Națională a Moldovei (BNM) privind colapsul bancar al BC UNIBANK, BC "Banca Socială" ("BS") și Banca de Economii SA ("BEM")². Raportul de analiză Kroll este anexat la **Anexa A**.

4. Ulterior, președintele Parlamentului Republicii Moldova, Andrian Candu, a făcut acest raport public. Raportul a avut un efect semnificativ asupra acțiunilor legale și, fără îndoială, asupra lichidității băncilor în sine și a fost menționat de mai multe ori, inclusiv ca justificare a urmărilor penale.

5. La 20 decembrie 2017, Kroll a publicat concluziile lor suplimentare într-un Raport de sinteză (Kroll 2) care a fost aproape imediat publicat online³. În raportul de sinteză, Kroll se referă la un "Raport detaliat" care a fost transmis BNM, dar care nu poate fi publicat în format detaliat (Kroll 3). Raportul de sinteză al Kroll este anexat la **Anexa B**.

6. Acest raport a fost compilat pentru a evalua rapoartele produse de Kroll. Acest raport va reflecta structura rapoartelor Kroll pentru o referire mai ușoară și va relata în mod extins asupra elementelor relevante în cazul în care acest lucru este considerat util pentru a înțelege în continuare ceea ce consider că este caracterul foarte nesatisfăcător al materialelor publicate în domeniul public.

Raportul Kroll

¹ Raport Kroll – Proiect Tenor – Faza de Analiză, Raport final din 02 aprilie 2015, văzut la 24 noiembrie 2017. http://candu.md/files/doc/Kroll_Project%20Tenor_Candu_02.04.15.pdf

² Terminologia Kroll a fost adoptată pentru corespundere la referire

³ <http://www.bnm.org/en/content/nbm-published-detailed-summary-second-investigation-report-kroll-and-steptoe-johnson> - Anexa B

	Criza bancară în Moldova	Doc Nr: MOLDOVA_REPORT_001
	Sub rezerva privilegiilor juridice	

Rezumat

7. Se pare că niciodată nu s-a intenționat ca Kroll 1 să fie publicat (de Kroll cel puțin). Kroll a introdus o avertizare cu privire la utilizarea restricționată aparent robustă (a se vedea mai jos) în document. Reacția Kroll la publicarea generală aparent deliberată și calculată în contradicție cu Avertismentul privind utilizarea restricționată este neclară. Nu mi s-a oferit nici o dovadă că Kroll s-a distanțat public de publicarea Kroll 1 sau că a cerut în mod public să afirme că Kroll 1 nu a putut fi folosit sau interpreta în modul în care a fost utilizat și interpretat pe scară largă după ce a fost publicat.

8. Kroll 1 a fost doar un raport de analiză, dar a fost tratat către Politicieni de organele de reglementare și fonduri monetare internaționale și de mass-media ca un raport autoritar de investigație. Acesta a fost folosit pentru a influența și, în unele cazuri, drept permisiune pentru:

8.1. Raportare media negativă împotriva lui Ilan Șor.

8.2. Deciziile privind problemele financiare ale băncilor.

8.3. Urmărirea penală și hotărârile judecătorești.

9. Acest lucru este cu atât mai îngrijorător, deoarece Kroll 1 este imparțial în acceptarea faptului că se bazează pe o singură sursă; datele și analizele furnizate companiei Kroll de către clientul lor, BNM. În plus, Kroll admite, de asemenea, sincer, că li s-a permis accesul la un subset destul de mic de date. Sarcina lor pare să fi fost într-adevăr foarte limitată, chiar și în funcție de așteptările unui "raport de analiză".

10. Acest lucru este fără îndoială reflectat în Kroll 1. Raportul este aproape complet focusat asupra lui Ilan Șor, în ciuda dovezilor concludente disponibile la acel moment că alți persoane proeminente au fost suspectate de implicare în fraudă.

11. În mod similar, cifrele citate în Kroll 1 ca fiind furate în cursul fraudei și care au fost răsunate în presă, ("furtul de 1 miliard de dolari al secolului") sunt acum cunoscute a fi exagerate în mod absurd. În condamnarea lui Ilan Șor din iunie 2017 și după ce au fost luate în considerare mărturia a unui expert de încredere⁴, judecătorul său a considerat că suma în cauză constituie aproximativ 93 milioane de dolari.

12. Raportul Kroll nu situează evenimentele pe care încearcă să le descrie examinând starea sistemului bancar din Moldova înainte de evenimentele relevante referitoare la Ilan Șor pentru a-i evalua în mod adecvat culpabilitatea. Întrebarea rămâne nesoluționată de ce instrucțiunile pentru investigația Kroll nu includ această perioadă critică anterioară. Domnul Streleț a

⁴ Nu am văzut nici o dovadă că această evaluare, ca temei pe care Ilan Șor a fost condamnat, să fie contestată de procuratură

	Criza bancară în Moldova	Doc Nr: MOLDOVA_REPORT_001
	Sub rezerva privilegiilor juridice	

negociat analiza celui de-al doilea raport⁵. Încă este neclar cine a determinat instrucțiunile pentru Kroll I.

13. Cu atât de puține dovezi și, într-adevăr, investigație independentă, Kroll 1 și scurgerea intenționată a acestuia face parte dintr-o agendă politică mai largă, îndreptată fie asupra bunurilor personale ale lui Ilan Șor, fie asupra ambițiilor sale politice.

Avertisment de utilizare restricționată – Pagina 2

14. Kroll 1 face un Avertisment foarte deliberat de utilizare restricționată pe a doua pagină. Pe cât de cuprinzător este, comentariile cheie din avertismentul de renunțare la răspundere sunt:

«Acest raport nu constituie o recomandare, o coordonare, un aviz sau o aprobare de orice fel cu privire la orice decizie sau evaluare a tranzacțiilor și nu ar trebui să fie luată în considerare în astfel de circumstanțe.»⁶

15. În plus, avertismentul privind utilizarea restricționată prevede:

«Prezentele declarațiile referitoare la aspecte financiare, de reglementare sau juridice ar trebui înțelese ca observații generale care se bazează exclusiv pe experiența Kroll ca consultanți de risc și nu pot invoca consultații financiare, de reglementare sau juridice, pe care Kroll nu este autorizat să le furnizeze.»⁷

16. Aceste limitări nu necesită interpretare sau explicare. Prin urmare, Kroll 1 a fost implicat în mod constant ca autoritate directă sau tacită pentru deciziile financiare, de reglementare și juridice:

16.1. În sentința lui Ilan Șor, Matei Dohotaru a prezentat o declarație de martor indicând că opinia sa cu privire la culpa lui Ilan Șor în presupusa fraudă a fost sustrasă din "rapoartele prezentate de compania Kroll"⁸. O traducere a ședinței de condamnare a domnului Șor este anexată la **Anexa D**.

«El a indicat că Banca Națională a Moldovei a încheiat cu compania Kroll 2 contracte care au avut drept scop investigarea fraudei bancare și identificarea părților implicate. Din rapoartele prezentate de compania Kroll se confirmă implicarea cetățeanului Șor Ilan în această fraudă, în acest sens Banca Națională a Moldovei a publicat pe pagina web mai multe comunicate cu privire la rezultatele investigației.»⁹

⁵ <http://jurnal.md/ro/economic/2015/9/9/strelet-kroll-cere-60-din-banii-care-ar-urma-sa-fie-recuperati/>

⁶ Raport Kroll – Proiect Tenor – Faza de Analiză, Raport final din 02 aprilie 2015, pagina 2, Anexa A

⁷ Ibid

⁸ Sentința Ilan Șor integral ENG, pdf, pagina 41 (traducerea) – Anexa D

⁹ Sentința lui Ilan Șor din 21 iunie 2017

	Criza bancară în Moldova	Doc Nr: MOLDOVA_REPORT_001
	Sub rezerva privilegiilor juridice	

16.2. Actul de punere sub acuzare a lui Ilan Șor citează raportul Kroll, și evaluarea procurorului a mijloacelor bănești despre care se presupune că au fost furate este, de asemenea, făcută "pe baza raportului Kroll"¹⁰. O traducere a actului de punere sub învinuire este anexată la **Anexa E**.

17. Presupun că Kroll ar fi fost alarmat să fi văzut o asemenea încredere bazată pe Kroll 1. Nerespingerea publică a acestei referiri este probabil explicată de așteptarea ca clientul său, BNM, să facă acest lucru. Nu am văzut nici o dovadă că BNM a făcut acest lucru.

18. Declarația privind utilizarea restricționată afirmă în mod clar:

«Acest raport a fost elaborat de Kroll la cererea clientului, căruia i-a fost oferit. Clientul este de acord că rapoartele și informațiile primite de la Kroll, inclusiv acest raport, sunt strict confidențiale, pot fi divulgate organismelor de reglementare și agențiilor numai cu acordul prealabil al Kroll și sunt destinate exclusiv utilizării private și exclusive a clientului numai în legătură cu o afacere, investiție sau alt scop comercial. Orice altă utilizare (inclusiv în scopuri de angajare, evaluare a creditelor sau subscrieri de asigurare) este strict interzisă și clientul a fost de acord că nu va avea loc o astfel de utilizare. Orice comunicare, publicare, dezvăluire, difuzare sau reproducere a acestui raport sau a oricărei porțiuni din conținutul său unor terțe părți fără consimțământul scris prealabil al Kroll nu este autorizat.»

19. Aceasta este o declarație la care BNM se obligă să o respecte la acceptarea Kroll 1. Motivația celor care au publicat Kroll 1 este o chestiune de speculație inevitabilă. Motivația BNM de a accepta utilizarea ulterioară a Kroll 1 ca sursă autoritară de valoare probatorie este mai puțin o chestiune de presupunere și mai mult una de concluzie admisibilă. În opinia mea, după ce a fost ordonat un "raport de analiză" bazat pe informații restricționate, netestate și neauditare furnizate exclusiv de BNM, BNM a fost obligată să își asume responsabilitatea asupra consecințelor publicării Kroll 1 și să se asigure că nu se va baza pe acesta în calitate de sursă de valoare probatorie. Nu am văzut nici o dovadă că BNM a făcut acest lucru. Nu am văzut dovezi care să sugereze o explicație rezonabilă pentru acest eșec. Concluzia admisibilă rezultă din faptul că aceasta a fost, prin urmare, parte a unei strategii deliberate din partea BNM de a permite utilizarea Kroll 1 în scopuri și într-o măsură care nu a fost niciodată intenționată sau permisă de Kroll.

20. Motivația BNM este neînsemnată. Ceea ce este important este că conținutul juridic, financiar și media rezultat din publicarea neautorizată a Kroll 1 este fundamental incomplet, inadecvat și induce în eroare.

¹⁰ Rechizitoriu Șor, traducere în limba engleză, pdf, pagina 43 (traducerea)

	Criza bancară în Moldova	Doc Nr: MOLDOVA_REPORT_001
	Sub rezerva privilegiilor juridice	

1.1. Informații generale și domeniul de aplicare a lucrării

21. Kroll 1 este compus în mod expres în contextul "observațiilor generale bazate exclusiv pe experiența Kroll ca consultanți de risc"¹¹, și, prin urmare, ar trebui fără îndoială să se bazeze și să facă referință la materialele publicate privind normele bancare internaționale și cerințele de reglementare. Ar fi rezonabil să presupunem în aceste cazuri că Kroll ar trebui să folosească recomandările internaționale, cum ar fi cele ale Comitetului de la Basel pentru Supravegherea Bancară (2013)¹², sau că va căuta căi din numeroasele publicații ale FMI.

22. O asemenea încredere nu este menționată sau evidentă în Kroll 1. Autorii pot fi iertați de acest lucru pe baza faptului că se bazau pe informații și instrucțiuni de la BNM. Cu toate acestea, nu există dovezi că BNM a acordat o atenție deosebită standardelor internaționale privind supravegherea și reglementarea bancară.

2.1. Prezentare generală

23. Kroll 1 conține fraza:

«Kroll a efectuat o investigație inițială de analiză».

24. Acesta continuă să afirme că:

«Ilan Șor era unul dintre, dacă nu singurul, beneficiar [al fraudei bancare]».

25. Nu este explicat în Kroll 1 și nu este explicabil altfel de ce Kroll 1 nu menționează cel puțin pe Filat ca potențial beneficiar al fraudei bancare. Acuzațiile împotriva lui au fost făcute cu mult timp înainte de crearea Kroll 1, dar nici măcar nu au fost recunoscute. În ianuarie 2013, domnul Victor Gurau, reprezentant al Partidului Comunist, a ținut o conferință de presă și a susținut că domnul Filat a adus BEM la "pragul falimentului" după furtul de 1,5 miliarde de lei¹³. (cititi raportul FMI și la auditul BEM). Necatând la faptul că este imposibil să se determine modul în care a fost calculat acest indicator, esența declarației oferă opiniei publice ceea ce pare a fi o suspiciune informată despre Filat, care este de așteptat să fie examinată în raportul Kroll.

¹¹ Raport Kroll – Proiect Tenor – Faza de Analiză, Raport final din 02 aprilie 2015, pagina 2

¹² <https://www.bis.org/bcbs/charter/.htm>

¹³ https://www.publika.md/atacuri-dure-la-adresa-lui-filat-din-tabara-comunistilor--cum-s-a-furat-un-miliard-de-lei-de-la-banca-de-economii_1236321.html

	Criza bancară în Moldova	Doc Nr: MOLDOVA_REPORT_001
	Sub rezerva privilegiilor juridice	

26. Încă o dată, dorința de a atribui o cauză sau motiv pentru această omisiune este imaterială. Omisiunea este semnificativă. Afirmatia care rezultă că Ilan Șor a fost "... unul dintre, dacă nu singurul, beneficiar [al fraudei bancare]" este evident nefondată.

27. Raportul continuă să afirme că:

«Tranzacțiile la care au luat parte aceste entități din grupul ȘOR au contribuit în final la prăbușirea băncilor la sfârșitul anului 2014, cu o expunere de credite combinată de aproape 18 miliarde de lei, din care 4,7 miliarde de lei se referă la plățile viitoare de dobânzi.»

28. Lipsa rigorii judiciare este încă odată accentuată de faptul că Kroll 1 nu definește sau descrie ce înseamnă "entitățile grupului Șor"¹⁴, făcând această acuzație incoerentă și imposibil de analizat.

2.3 2013: Achiziționarea BS și BEM

29. Raportul Kroll afirmă că:

*« În condițiile Contractului privind achiziția acțiunilor, acționarii BEM urmau să asigure băncii o nouă lichiditate sub forma unui împrumut subordonat de 600 milioane de lei, și achiziționarea de credite neperformante la BEM în valoare de cel puțin 300 milioane LEI. Aceasta din urmă a fost facilitată printr-un acord de cesiune cu Roseau Alliance LLP, companie înregistrată în Regatul Unit, care a semnat un acord similar în februarie, pentru a achiziționa creditele neperformante în valoare de 1 miliard de lei de la BEM, la valoarea nominală. Puține se cunosc despre Roseau Alliance sau beneficiarii săi pentru a explica **de ce societatea ar dori să obțină un număr atât de semnificativ de credite neperformante fără nici o reducere**”.*

30. Întrebarea prezentată în propoziția finală este una total rezonabilă. Este aspectul implicării lui Ilan Șor care justifică cea mai apropiată analiză. Ilan Șor susține că motivul pentru această afacere, aparent nelogică, este că el a fost forțat și extorcat de domnul Filat. El a înaintat în mod oficial această explicație în declarația sa de martor din 13 octombrie 2015 desfășurată la procesul lui Filat. O traducere a acestei declarații de martor este atașată în **Anexa F**.

«Imediat după aceea, V. Filat mi-a cerut să cumpăr o serie de împrumuturi de la Banca de Economii, care costau aproximativ 1 miliard lei și a spus că va rezolva problema cu vama și benzinăria. Auditorii mei au analizat împrumuturile și gajurile propuse și au declarat că valoarea reală a acestora nu este mai mare de 80 de milioane de lei. Desigur, am refuzat, după care V. Filat a început să mă preseze, amenințând să anuleze Hotărârea Guvernului privind stațiile PECO, și cu indicii de a face activitatea Dufremall mai complicată.

¹⁴ Acest eșec este tratat mai detaliat mai târziu în acest Raport la Secțiunea 3.1.

	Criza bancară în Moldova	Doc Nr: MOLDOVA_REPORT_001
	Sub rezerva privilegiilor juridice	

În ciuda tuturor încercărilor mele de a explica situația, Curtea Supremă de Justiție a confirmat, în martie 2012, dreptul biroului vamal de a refuza alocarea terenurilor (în ciuda contractului menționat mai sus între vama și noi), în plus, Hotărârea Guvernului cu privire la stația PECO în regim duty free a fost abrogată la data de 13.12.2012. V. Filat nu a returnat avansul plătit de mine lui în mărime de 500 mii. dolari SUA. V. Filat a încercat din nou să mă convingă să rambursez activele rele ale BEM la începutul anului 2013, și a promis că va reface proiectul stației PECO și a aplicat presiune asupra conștiinței, și mi-a explicat că are nevoie extrem de mult de acest lucru, deoarece Ministerul lui de Finanțe a gestionat banca și a făcut o gaură în valoare de 1 miliard de lei. V. Filat m-a asigurat că dezvăluirea acestui fapt prin publicații la TV și pe Internet, făcută de unul dintre consilierii municipali Gurau V., a fost singurul factor care l-a împiedicat să devină conducătorul unanim al Republicii Moldova și rambursarea acestor împrumuturi ar fi putut elimina problema.

Și dacă ar deveni conducător, atunci aș fi putut avea drum liber în republică în orice proiecte, dacă aș refuza, atunci nu aș fi putut avea afaceri în țară.»¹⁵

31. Ilan Șor afirmă că Filat și alții au jefuit banca de ani de zile. Ei erau conștienți de gaura neagră a bilanțului și aveau nevoie de cineva să o acopere. Filat l-a ales pe Ilan Șor. Ilan Șor nu intenționa să achiziționeze datorii neperformante la suma de 1 miliard lei, pe care echipa lui internă de audit le-a declarat că ar costa 80 de milioane de lei. Forța pretinsă de Ilan Șor a fost brutală: fie el coperează și cumpără datoria, de fapt ca susținere politică a lui Filat, sau orice oportunități de afaceri existente și viitoare în Republica Moldova le poate considera drept închise pentru el.

2.4 2014: Evenimente care au dus la colapsul UB, BS și BEM

32. În Kroll 1 se afirmă că:

«O examinare preliminară a tranzacțiilor efectuate în fiecare bancă sugerează intenția de a obține cât mai multe avantaje pentru entitățile conexe lui Ilan Șor și în detrimentul băncilor. Aceste tranzacții au contribuit în cele din urmă la colapsul băncilor la sfârșitul anului 2014.»

33. Kroll 1 continuă să afirme că, în acest caz, creditarea overnight a fost utilizată pentru a stimula în mod artificial capacitatea de creditare a BEM, oferind astfel un mecanism prin care să extragă valoare, pentru pretinsul beneficiu al lui Ilan Șor, prin intermediul unor contracte de împrumut instabile.

34. Pentru a analiza dacă structura de creditare overnight a fost proiectată de Ilan Șor pentru a "extrage cât mai multe beneficii pentru entitățile conexe lui Ilan Șor"¹⁶, este relevantă hotărârea judecătorului Niculcea. Judecătorul Niculcea a hotărât că:

¹⁵ Declarația martorului – Șor, 13 octombrie 2015 – cazul împotriva lui Filat

	Criza bancară în Moldova	Doc Nr: MOLDOVA_REPORT_001
	Sub rezerva privilegiilor juridice	

«Astfel, domnul Ilan a intenționat să ramburseze mijloacele bănești creditate la Banca de Economii SA, fapt, ce este în conformitate cu declarațiile martorilor».¹⁷

«Acuzarea nu a prezentat, și în ședință nu s-a confirmat că Șor Ilan ar fi avut, într-un fel sau altul, scopul de a fura mijloacele financiare creditate, un act care în cele din urmă ar constitui o fraudă. În plus, inculpatul, având încredere în Platon Veaceslav, i-a acordat suma de 869.224.839, 76 de lei, o sumă care a fost însușită».¹⁸

35. Fără îndoială, cu o convingere considerabilă pentru a ajunge la o concluzie contrară și cu Kroll 1 dezvăluit ca un document care ar prezenta faptele reale, judecătorul Niculcea pare să fi îndeplinit datoria de a se pronunța numai pe baza dovezilor. Această dovadă este acum o probă de dosar și este dificil de a vedea modul în care judecătorul Niculcea ar fi putut ajunge la o altă concluzie.

36. Fără dovada intenției de a beneficia de tranzacțiile de împrumut instabile din partea lui Ilan Șor, nu există o bază logică sau probatorie pentru a concluziona că entitățile (neidentificate) legate de domnul Șor au fost înființate în acest scop. Un scop care instanța moldovenească a constatat că nu a existat.

37. Din câte văd și în concordanță cu dovezile considerate de instanța din Moldova la 21 iunie 2017, afirmația din Kroll 1 că Ilan Șor sau "...entități (neidentificate) conexe... lui" au beneficiat de pe urma fraudei bancare este în mod evident fără temei.

3.1. Definirea grupului Șor

38. În ciuda titlului, Kroll 1 nu oferă o definiție cu privire la "Grupul de companii Șor".

39. Kroll este atât imparțial, cât și liniștit cu privire la această omisiune, spunând că:

«Nu am efectuat o analiză a identificării companiilor care aparțin Grupului Șor, astfel că toate analizele asupra Grupului se bazează pe activitatea desfășurată de BNM.»

40. În realitate, nu există nici o "analiză", nici măcar a tipului de varietate primit. În timp ce această imparțialitate și atribuire sunt laudabile, inexplicabil este utilizarea acestei etichete nedefinite și aparent incerte pentru a susține afirmația neîntemeiată că Ilan Șor este probabil "singurul" beneficiar al fraudei bancare prin "grupul său de companii - ȘOR" (nedefinite și neidentificate).

4.1.1 Acționarii

41. Când discutăm despre acționari, Kroll 1 (Para 4.1.1) afirmă că:

¹⁶ Raport Kroll – Proiect Tenor – Faza de Analiză, Raport final din 02 aprilie 2015, pagina 9

¹⁷ Judecătorul Andrei Niculcea, 21 iunie 2017

¹⁸ Judecătorul Andrei Niculcea, 21 iunie 2017

	Criza bancară în Moldova	Doc Nr: MOLDOVA_REPORT_001
	Sub rezerva privilegiilor juridice	

«Marios Papantoniou, un cetățean din Cipru, operează o practică contabilă în Marea Britanie, numită Axiano Ltd. Potrivit unui raport media, Axiano este una din numeroasele companii britanice investigate în legătură cu spălarea banilor care implică companii "offshore" din Marea Britanie, întreprinderi din Moldova și Rusia și băncile din Letonia.»

42. Ceea ce raportează mass-media¹⁹ în realitate este că:

«...își menționează adresa înregistrată ca cea a unei firme mici de contabilitate, Axiano, din Edinburgh, care nu este implicată în nici un delict».

și

«Axiano este una dintre sutele de firme britanice care își desfășoară activitatea în mod legitim ca agenți de formare, înființând companii pentru clienți într-un mod care le permite să își păstreze anonimatul.»

43. Deși un astfel de raport greșit nu poate fi integral în cazul împotriva lui Ilan Șor, acesta arată efectul lui Kroll 1 în stimularea unui conținut fără bază probatorie.

5.1. Februarie 2013 – tranzacția Roseau

44. În punctul 7.1 din Kroll 1 se afirmă că ei nu înțeleg de ce Roseau LLP a cumpărat credite neperformante în martie 2013.

«La 18 martie 2013, BEM a semnat un acord de cesiune, care a dus la transferarea tuturor creanțelor referitoare la o serie de împrumuturi neperformante către o entitate din Regatul Unit, Roseau Alliance LLP ("Roseau"). Roseau a dobândit creditele la valoarea nominală, în valoare de aproape 1 miliard de lei.

*Originea tranzacției nu este clară din informațiile disponibile în prezent, precum și **motivul pentru care Roseau ar fi dispus să achiziționeze o serie de active neperformante, fără a fi aplicate reduceri**, permițând în mod efectiv BEM să facă schimb de o serie de active neperformante, pe numerar. Împrumuturile au fost înregistrate pe registrele contabile ale BEM pe termen lung și, potrivit informațiilor furnizate de BNM, derivă dintr-o serie de activități comerciale istorice de creditare».*

45. Acest lucru confirmă încă odată afirmația lui Ilan Șor că a fost economic forțat de Filat.

«V. Filat a încercat din nou să mă convingă să rambursez activele neperformante ale BEM la începutul anului 2013, și a promis că va reface proiectul stației PECO și a presat asupra conștiinței, și mi-a explicat că are nevoie extrem de mult de acest

¹⁹ <http://www.belfasttelegraph.co.uk/business/news/uk-firms-under-investigation-for-alleged-conspiracy-to-make-20bn-of-dirty-money-seem-legitimate-in-one-of-europes-biggest-moneylaundering-operations-30668083.html>

	Criza bancară în Moldova	Doc Nr: MOLDOVA_REPORT_001
	Sub rezerva privilegiilor juridice	

lucru, deoarece Ministerul lui de Finanțe a gestionat banca și a făcut o gaură în valoare de 1 miliard de lei. V. Filat m-a asigurat că dezvăluirea acestui fapt prin publicații la TV și pe Internet, făcută de unul dintre consilierii municipali Gurau V., a fost singurul factor care l-a împiedicat să devină conducătorul unanim al Republicii Moldova și rambursarea acestor împrumuturi ar fi putut elimina problema.

Și dacă ar deveni conducător, atunci aș fi putut avea drum liber în republică în orice proiecte, dacă aș refuza, atunci nu aș fi putut avea afaceri în țară.

În cele din urmă, am convenit asupra următoarelor: credite în sumă de 1 miliard de lei în au fost executate numele companiilor mele care figurează în tabelul pe care îl atașez la acest proces-verbal de interogare, iar V. Filat a oferit resurse de creditare de la BEM la Banca Socială și Unibank, și eu trebuia să fiu de acord cu împrumuturile. Apoi acești bani au fost pentru achiziționarea unui portofoliu neperformant de la BEM, adică doar o rulare de bani, și nu o achiziție reală a datoriilor băncii, care a fost făcută la sfârșitul lunii martie-aprilie 2013.»²⁰

46. Ilan Șor afirmă că împrumuturile neperformante au fost o problemă cunoscută și comună în cadrul BEM între 2006 și 2013. Filat era conștient de acest lucru și era preocupat de faptul că băncile și-ar pierde licențele dacă nu vor fi curățate bilanțurile. Ilan Șor susține că domnul Filat a propus consolidarea creditelor neperformante pentru a oferi atât stabilitate, cât și o siguranță mai sporită.

47. Ilan Șor susține că a fost informat de Filat că aceste împrumuturi au fost o măsură temporară pentru a "curăța bilanțul băncilor" și că banii vor fi în cele din urmă rambursați. Ilan Șor a fost selectat de Filat pentru a realiza această "consolidare". Când Ilan Șor a refuzat, el susține că Filat a amenințat că îi va "distruge" afacerile. Ilan Șor spune că, crezând că banii urmau să fie rambursați, el a fost de acord să pună în aplicare aceste scheme. Banii nu au fost returnați niciodată, așa cum a promis Filat.

6.1. BEM

48. Kroll 1 abordează pe scurt achiziția acțiunilor de către VEB, menționând că Ilan Șor a fost transferat în consiliu ca reprezentant al VEB.

«În aprilie 2014, SSI a redus participația sa la bancă de la 34% la 9%, în jurul valorii deținerii inițiale înainte de emisiunea de acțiuni. Acțiunile au fost vândute băncii ruse VEB, care a devenit, în consecință, un acționar de 25%. Ulterior, în cadrul unei AGA a BEM care a avut loc la 29 aprilie 2014, Ilan Șor a fost ales în Consiliul de administrație al

²⁰ Înregistrarea audierii martorului – Ilan Șor la procesul lui V Filat – 13 octombrie 2015

	Criza bancară în Moldova	Doc Nr: MOLDOVA_REPORT_001
	Sub rezerva privilegiilor juridice	

BEM, reprezentând VEB. Afilierea lui Șor cu VEB și motivul reprezentării acționarilor săi nu sunt cunoscute în prezent.».

49. Ilan Șor susține că achiziția VEB a fost, de fapt, o oportunitate foarte bună de a obține investiții de la o bancă majoră, care nu numai că va mări capitalul, ci va spori încrederea. În acest scop, el susține că le-a oferit o garanție personală pentru investiția lor. Când acțiunile au fost "anulate", VEB a apelat la garanția personală. O traducere a documentului este anexată la **Anexa F**²¹. Dl Șor se pare că a soluționat această răspundere. Nu am văzut nicio dovadă a vreunei acțiuni legale din partea VEB de a pune în aplicare garanția personală și nu există niciun motiv pentru a concluziona că VEB, după ce a apelat la aceasta, nu ar fi făcut o astfel de cerere, cu excepția cazului în care, așa cum susține, Ilan Șor a soluționat răspunderea. Evaluată obiectiv, aceasta este total incompatibilă cu intenția de a ataca băncile pentru câștiguri personale.

10.2.3.2 Rambursarea creditelor: transferuri de la clienții BEM

50. Kroll 1 afirmă că:

«Kroll a revizuit circulația fondurilor aferente unui împrumut între BEM și Voximar Com SRL la data de 12 noiembrie, pentru a demonstra mișcările fondurilor de împrumut ale grupului Șor de la BS și UB la BEM prin plasarea de noi împrumuturi BEM către clienții grupului Șor.»

51. Limba folosită, încă o dată sugerează o acceptare necontestată a ceea ce BNM a ordonat companiei Kroll, o anchetă bazată pe o probă care a condus la o concluzie analizată.

10.6. Pierderea suspectă a documentației pe creditare din BEM, BS și UB

52. Kroll 1 mai afirmă că:

«O mare cantitate de documente deținute de BEM, BS și UB a dispărut în circumstanțe suspecte cu doar câteva zile înainte ca BEM să fie plasată sub administrare specială la 27 noiembrie 2014. O camionetă folosită la transportarea actelor BEM pentru arhivare și operată de o companie asociată cu Ilan Șor a fost furată și mai târziu a fost găsită arsă.»

53. Implicația că Ilan Șor a fost complice în distrugerea intenționată a dovezilor este clară. Înțeleg că există dovezi care nu au fost menționate sau analizate de Kroll care pot pune în lumină acest lucru. Acestea sunt incluse în:

53.1. Declarația în calitate de martor a șoferului camionetei, care nu menționează implicarea lui Ilan Șor.

²¹ Acord de soluționare nr. 144/DNFK/UK-10/20- 09 octombrie 2015

	Criza bancară în Moldova	Doc Nr: MOLDOVA_REPORT_001
	Sub rezerva privilegiilor juridice	

53.2. Registrele probelor ridicate de la BNM. Ilan Șor susține că BNM a percheziționat biroul băncii și a asigurat că nu au fost șterse documentele sau stocarea electronică înainte de a putea obține un cache probatoriu complet. Ulterior, BNM a demontat serverele mainframe ale băncii și le-a asigurat ca dovezi. Dacă BNM deține serverele ca dovadă, distrugerea copiilor de pe hârtie ar fi în întregime zădarnică.

12. Unde au plecat banii?

54. Kroll 1 afirmă că, între 1 noiembrie și 24 noiembrie 2014, expunerea Grupului (neidentificat și nedefinit) Șor a crescut cu încă 5 miliarde de lei și că motivele exacte au fost neclare la momentul întocmirii.

«Cuantificarea reală a pierderii și urmărirea fondurilor face parte dintr-un exercițiu mai amplu care va fi efectuat în faza viitoare de investigație. Cu toate acestea, este clar că, în prezent, Fortuna datorează BS 13,3 miliarde de lei (13,7 miliarde de lei înainte de aplicarea dobânzii acumulate). Chiar dacă aceste fonduri au fost utilizate parțial pentru a stingerea creditului în valoare de 13,1 miliarde lei la BEM în numele Provoliom SRL, Dracard SRL, Caritas Group SRL și Voximar Com SRL, aceste entități au fost identificate doar ca utilizând fonduri de 6,5 miliarde lei împrumutate lor pentru a stinge expunerea existentă a împrumuturilor grupului Șor, lăsând 7,2 miliarde de lei necontabilizate».

55. Ilan Șor susține că într-adevăr au fost eliberate împrumuturi în valoare de 13,7 miliarde de lei, care împreună cu dobânzile au constituit 18,3 miliarde lei. Cu toate acestea, el spune că o mare parte din acești bani împrumutați au fost pe un termen scurt și rambursați. Afirmatia companiei Kroll potrivit căreia suma de 18,3 miliarde de lei este datorată până la 27 noiembrie 2014 nu este o concluzie bazată pe dovezi. Constat că este din nou un recital despre ceea ce a ordonat BNM companiei Kroll.

56. Acum avem o concluzie bazată pe probe, care nu numai indică asupra faptului că instrucțiunea BNM către Kroll a fost exagerată, dar este una pe care BNM nu o poate ascunde în mod plauzibil.

57. Această problemă a fost abordată direct în cadrul sentinței lui Ilan Șor din 21 iunie 2017. Instanța a constatat că o sumă mult mai mică în valoare de 2,7 miliarde de lei a rămas nerambursată la data colapsului băncii.²²

58. În plus, instanța a constatat că, din suma de 2,7 miliarde lei, cel puțin 1,3 miliarde de lei au fost furate de Filat și Platon.

²² Sentința lui Ilan Șor din 21 iunie 2017

	Criza bancară în Moldova	Doc Nr: MOLDOVA_REPORT_001
	Sub rezerva privilegiilor juridice	

59. Prin urmare, instanța de judecată a hotărât că doar 1,4 miliarde de lei rămân necontabilizate.²³

60. Această cifră este departe de sumele critice, care formează titluri în presă, susținute de Kroll.

Memorandumul Kroll

61. Kroll 1 susține în continuare că grupul Șor (nedefinit și neidentificat) a contribuit în cele din urmă la colapsul băncilor la sfârșitul anului 2014, cu o expunere de credite combinată de aproape 13,3 miliarde de lei (cu excepția unei evaluări de 4,2 miliarde în calitate de viitoare dobândă).²⁴

62. În iulie 2016, Kroll a trimis un memorandum Procuraturii ca răspuns la o scrisoare din partea Procurorului Național Anti-Corupție (PNAC) solicitând detalii în legătură cu două cauze penale deschise (BS -nr 2014978151 și BEM - nr. 2014978152)²⁵. Cazurile se referă la daune materiale în mărime de 5,778,710,500 LEI și 4,675,994,336 LEI. În acest memorandum, Kroll face următoarele distincții - "*Pierdere financiară*" are scopul de a explica ce bani au fost luați ca urmare a tranzacției. Termenul "*răspundere*" a fost folosit pentru a defini ce răspundere a fost creată în contabilitatea băncilor. Memorandumul Kroll este atașat la **Anexa G**.

63. Kroll deduce în continuare că *pierderea financiară* din cadrul băncilor în perioada cuprinsă între 31 octombrie 2014 și 24 noiembrie 2014 a fost de 5 miliarde lei.

64. Memorandumul Kroll²⁶ susține că o scrisoare a Procurorului Național-Anticorupție adresată Guvernatorului BNM (din 9 iunie 2016) a declarat că prejudiciul financiar perceput la BEM a fost de 10.641.211.200 LEI (aproximativ 711 milioane de Dolari SUA²⁷). După cum a fost observat deja, la 21 iunie 2017, judecătorul Niculcea nu a fost de acord cu acest lucru. După ce a evaluat probele, el a hotărât că suma necontabilizată de la BEM a fost de 1,4 miliarde lei (aprox. 93 milioane Dolari SUA)²⁸.

65. În memorandum, Kroll continuă să susțină că împrumuturile au fost acordate companiilor moldovenești care lucrau concertat și care aveau legături cu Ilan Șor. Încă o dată, lipsa de rigoare a probelor este pronunțată. Nu se explică de ce Kroll nu cunoștea destinația fondurilor, în special datorită accesului acordat de clientul lor, dar și datorită faptului că cauza penală a lui Filat a fost încheiată până la data diseminării memorandumului²⁹.

²³ Sentința lui Ilan Șor din 21 iunie 2017

²⁴ Raport Kroll – Proiect Tenor – Faza de Analiză, Raport final din 02 aprilie 2015, pagina 9

²⁵ Memorandu Kroll pentru BNM, pdf

²⁶ Ibid

²⁷ Rata de schimb din data de 27 noiembrie 2017 – <http://www.xe.com/currencytables/?from=MDL&date=2017-11-27> Ibid

²⁸ Ibid

²⁹ Sentința Filat Vlad integral, pdf

	Criza bancară în Moldova	Doc Nr: MOLDOVA_REPORT_001
	Sub rezerva privilegiilor juridice	

66. Dacă Kroll ar fi efectuat o anchetă detaliată și extinsă, ar fi stabilit că spalarea corporativă a sumelor scoase din bănci (fie de "Grupul de Companii ȘOR" sau de alte companii), au fost utilizate pentru a canaliza fondurile către beneficiarii finali: Filat și Platon. Memorandumul Kroll a fost realizat cu aproximativ un an înainte de condamnarea lui Ilan Șor la data de 21 iunie 2017. Nota de însoțire atașată din partea BNM este din data de 1 iulie 2016. Aceasta este cu 4 zile lucrătoare după condamnarea lui Filat.

Declarația lui Ruslan Grate

67. Un specialist din cadrul departamentului de monitorizare financiară al BEM a oferit o declarație instanței, prin care a afirmat că cifra maximă de 5,2 miliarde de lei este eronată deoarece, de exemplu – împrumuturile care au fost rambursate au fost ignorate. Ruslan Grate conchide că prejudiciul față de BNM este de circa 2,5 miliarde de lei, nu de 5,2 miliarde de lei. O traducere a declarației este atașată la **Anexa H**³⁰.

68. Ruslan Grate^{31 32} (tradus deasemenea ca Grati) a fost șeful supravegherii bancare la BEM. El a fost numit ca "specialist" (expert) pentru a-și exprima opinia cu privire la pierderile efective produse de BEM. Dl Grate a oferit explicațiile diferitelor acorduri de împrumut pentru a determina care împrumuturi au fost rambursate și care rămân nerambursate.

69. Trebuie remarcat faptul, că Ruslan Grate a fost unul dintre cele 20 de persoane numite de domnul Sagaidac Sergiu³³ (fostul șef al serviciului de prevenire a spălării banilor și monitorizare a tranzacțiilor la BS) ca fiind una dintre părțile care cunoștea statutul băncilor și nu a reușit să acționeze în mod profesional. Dl Sergiu a cerut acestor persoane să depună mărturia despre evoluția crizei.

70. Dl Grate a furnizat dovezi pentru ancheta penală privind facilitățile de împrumut furnizate de UB, BS și BEM în noiembrie 2014. Dl Grate a concluzionat că:

«prin intermediul plasamentelor interbancare, această sumă (17 082 929 EUR și 11 251,137 DOLARI SUA) a fost transferată de BC Unibank și Banca Socială la conturile Banca de Economii. Astfel, concluzionăm că această sumă nu poate fi considerată ca dispărută din sistemul bancar al Republicii Moldova, având în vedere că, în urma operațiunilor financiare, mijloacele bănești au migrat din conturile corespondente ale BC Unibank SA și BC Banca Sociala SA către conturile corespondente ale BC Banca de Economii SA.»³⁴.

³⁰ Declarația martorului Grate, doc.x, pdf., Anexa H

³¹ http://www.realitatea.md/fostul-sef-al-sectiei-prevenirea-spalarii-banilor-al-bancii-sociale-sugereaza-o-lista-de-ex-functionari-care-ar-trebui-anchetati-in-dosarul--miliardului_41822.html

³² <http://www.tv7.md/politic/live-text-interpol-cu-sergiu-sagaidac/>

³³ <http://www.ziarulnational.md/solicitarea-lui-sagaidac-pentru-procuratura-anticoruptie-ce-vrea-sa-afle-dupa-declaratiile-adrianei-betisor/>

³⁴ Gratii 1 ENG, doc.x

	Criza bancară în Moldova	Doc Nr: MOLDOVA_REPORT_001
	Sub rezerva privilegiilor juridice	

Decizia instanței din 21 iunie 2017

71. La procesul lui Ilan Șor din iunie 2017, apărarea a susținut că:

*«În concluzie, prin excluderea din suma invocată pentru despăgubiri, din 5 291 708 829, 71 LEI lui Șor Ilan, suma de 2,6 miliarde lei (suma care nu a dispărut din sistemul bancar), suma de 474 881 003,3 LEI (beneficiarul căruia este Filat Vladimir), dar și suma de 869 224 839,7 LEI (beneficiarul căreia este Platon Veaceslav), se concluzionează că suma care a dispărut din sistemul bancar, care în prezent nu are nici o justificare, este de 1,4 miliarde de lei (în sentința inițială a Instanței de judecată există o eroare tehnică, este scrisă 1,4 LEI), o informație care nu a ajuns la instanță, chiar dacă toate mărturiile au fost transmise Procuraturii, inclusiv declarația martorului Pahomi Stela. **Cum nu ar fi, Șor Ilan doar a contribuit la realizarea schemei-criminale fără să știe despre intențiile adevărate ale lui Platon Veaceslav, neștiind de faptul că Platon Veaceslav nu-și va onora obligațiile asumate prin contracte de împrumut cu intermediarii acestuia. De asemenea, în cazul retragerii fondurilor de la BANCA DE ECONOMII SA pentru Filat Vladimir, inculpatul nu a acționat în scopuri de cupiditate. Șor Ilan a fost forțat să dea lui Filat Vladimir mijloace financiare, deoarece continua să fie extorcat de acesta. Apoi inculpatul, în calitate de membru al Consiliului de Administrație al BANCA DE ECONOMII SA a fost implicat în activități de manipulare care au condus la avantaje nelocale față de terți, Filat Vladimir și Platon Veaceslav. Deci, parțial există partea obiectivă a infracțiunii pentru care Șor Ilan a fost trimis în judecată (există înșelăciune și abuz de încredere, acțiuni combinate cu articolul 196 din Codul penal), dar nu există o parte subiectivă specifică componentei infracțiunii prevăzută la articolul 190 din Codul penal, întrucât lipsesc intenția directă și scopul special a dispunerii incriminării – scopul cupidității.»**³⁵*

72. La pronunțarea sentinței lui Ilan Șor la 21 iunie 2017, judecătorul Andrei Niculcea a hotărât că:

*«În ceea ce privește valoarea prejudiciului pretins de partea acuzatoare că prin acțiunile inculpatului Șor Ilan Băncii de Economii SA i-au fost cauzate **daune în valoare de 5 291 708 829,71 lei**, instanța constată că în ședința de judecată s-a stabilit că **beneficiar al mijloacelor financiare în sumă de 472 537 568, 78 LEI a fost Filat Vladimir**, care a primit de la inculpat sub formă de remunerații ilegale bunuri, servicii, inclusiv bani, fapt constatat prin hotărârea Curții Supreme de Justiție din 22 februarie 2017, pronunțată în cauza penală de acuzare a lui Filat Vladimir, o decizie care a devenit irevocabilă, obținând autoritatea unei decizii finale.*

*În același timp, apărarea a furnizat dovada, că prin sentința Judecătoriei Buiucani, mun.Chișinău din 20 aprilie 2017, pronunțată în cauza penală de acuzare a Platon Veaceslav, instanța de fond a stabilit că acesta din urmă a beneficiat de mijloace de la Banca de Economii SA în mărime de **869 224 839, 76 LEI** (obținute prin înșelăciune de la*

³⁵ Sentința lui Ilan Șor din 21 iunie 2017

	Criza bancară în Moldova	Doc Nr: MOLDOVA_REPORT_001
	Sub rezerva privilegiilor juridice	

inculpatul Șor Ilan). Cauza penală împotriva lui Platon Veaceslav fiind examinată la acea dată de Curtea de Apel.»

*«Astfel, **domnul Ilan a intenționat să ramburseze mijloacele bănești creditate la Banca de Economii SA**, fapt confirmat de declarațiile martorilor Golovenco Elena, care a declarat în ședință că suma creditelor acordate de Banca de Economii către CARITAS GROUP "LTD, "VOXIMAR COM" LTD, "PROVOLIROM" LTD și DRACARD LTD și dobânzile aferente au fost restituite, precum și declarațiile martorului Railean Vlad, care a spus că la sfârșitul anului 2014 investițiile plasate în băncile Federației Ruse au fost returnate. În plus, specialistul Grate Ruslan (angajat al Băncii Naționale a Moldovei) a declarat, că în urma analizei fluxului mijloacelor bănești în conturile agenților economici și a conturilor corespondente ale Banca de Economii SA, CB Unibank SA și CB Banca Sociala SA , s-a constatat că o parte din sumele acordate societăților Caritas Group LTD, Provolirrom LTD, Dracard LTD și Voximar Com LTD, adică aproximativ 2,5 miliarde de lei, a fost efectiv rambursată cu mijloace bănești, astfel **suma nerambursată este de aproximativ 2,7 miliarde de lei.**»*

*«Prin urmare, în ședința de judecată s-a constatat că împrumuturile contractate direct de societățile afiliate inculpatului Șor Ilan în sumă de **2 575 769 144 LEI au fost returnate la BC Banca de Economii SA**. Acuzarea nu a prezentat și în ședință nu s-a confirmat că Șor Ilan ar fi avut, într-un fel sau altul, scopul de a fura mijloacele financiare creditate, un act care în cele din urmă ar constitui o înșelăciune.»*

Raportul de sinteză Kroll II

73. Raportul de sinteză Kroll II a fost publicat pe data de 20 decembrie 2017. Așa numitul Raport de sinteză fost dezvăluit. Se susține că un "raport detaliat" a fost eliberat numai clienților Kroll (BNM) și ar putea fi furnizat autorităților competente.³⁶ Raportul de sinteză Kroll este atașat la **Anexa B**.

Rezumat

74. Următoarele comentarii sunt relevante pentru Raportul de sinteză:

74.1. Acesta este descris de Kroll ca un Raport de sinteză (pentru publicarea generală) în timp ce Raportul Detaliat principal care este adresat doar clientului. Acest lucru face foarte dificil pentru oricine să contesteze concludent raportul publicat, deoarece el însuși nu conține detalii concludente.³⁷

74.2. Declarația privind utilizarea restricționată afirmă că "orice comunicare, publicare, dezvăluire, difuzare sau reproducere a acestui raport sau a oricărei porțiuni din conținutul său unor terțe părți este condiționată de acordul scris prealabil al Kroll. Kroll nu își asumă răspunderea directă, indirectă sau consecventă față de orice parte terță sau orice altă persoană care nu este destinatarul acestui raport pentru informațiile

³⁶ Raport de sinteză Kroll 2, secțiunea 1.3

³⁷ Raport de sinteză Kroll 2, secțiunea 1.3

	Criza bancară în Moldova	Doc Nr: MOLDOVA_REPORT_001
	Sub rezerva privilegiilor juridice	

conținute aici ". Probabil, prin urmare, Kroll au dat acordul și trebuie să accepte o anumită răspundere?

74.3. O mare parte din raport se concentrează asupra faptului că a avut loc o fraudă. Acest lucru este considerat îndoielnic, având în vedere acțiunile legale care au avut loc în Moldova înainte de publicarea raportului și care constată acest lucru drept un caz judiciar din Moldova, că o crimă a avut loc și că Filat și Platon au fost principalii beneficiari.

74.4. Există indicii peste tot că acest raport este într-o mare măsură o anchetă a BNM pe care Kroll mai mult o raportează, decât efectuează un audit.

74.5. În concordanță cu aceasta, raportul nu ia în considerare nicio hotărâre judiciară internă privind cazul fraudei bancare. Este nesatisfăcător și inexplicabil motivul pentru care Kroll a căutat să ajungă la concluzii în ceea ce privește nerespectarea electivă a deciziilor instanțelor din Moldova.

74.6. În orice caz, de la Raportul de analiză (Kroll 1), Kroll pare să fi încercat să adauge în continuare eticheta de 1 miliard de dolari SUA. Acest lucru ar putea constitui un titlu bun și va rămâne consecvent cu ajutoarele financiare internaționale foarte substanțiale, acordate Moldovei, dar nu se bazează de fapt și nu este în concordanță cu hotărârile judecătorești din Moldova.

74.7. Deși se poate deduce o motivație politică pentru susținerea titlului de 1 miliard de dolari, acest lucru poate rezulta în egală măsură dintr-o eroare brutală. Prin admiterea personală a companiei Kroll, metodologia de evaluare a sumelor "furate" "a implicat urmărirea sumelor întregi **în cazul în care în aceste sume au fost incluse plățile ulterioare provenite din fraudă**". Cu excepția cazului în care a fost efectuată o ajustare corespunzătoare pentru a reflecta partea legitimă a acestor plăți, cifrele identificate de Kroll sunt în mod evident nesigure.

74.8. Raportul se referă în principal la perioada 2012-2014 și nu există o expunere sau o analiză a poziției lor bilanțiere în perioada sau înainte de 2012.

	Criza bancară în Moldova	Doc Nr: MOLDOVA_REPORT_001
	Sub rezerva privilegiilor juridice	

1.1. Informații generale

75. Kroll 2 afirmă că:

«Investigația în faza de analiză a companiei Kroll ("faza de analiză"), raportată la 2 aprilie 2015, a constatat dovezi care indică o încălcare a legii în legătură cu acțiunile întreprinse în Banca de Economii SA ("BEM"), Banca Sociala SA și Unibank SA ("UB"), împreună ("Trei bănci din Moldova") în perioada 2012-2014, ceea ce pare să fi dus în cele din urmă la prăbușirea acestora la sfârșitul lunii noiembrie 2014, cu o expunere combinată la împrumut de aproximativ 1 miliard DOLARI SUA.»

*«Raportul la faza de analiză a companiei Kroll a constatat dovezi care au sugerat că Ilan Șor și companiile și persoanele afiliate cu el ("Grupul Șor") au jucat un rol esențial în coordonarea acestor activități, **sugerând că acesta era unul dintre, dacă nu singurul beneficiar.** Tranzacțiile la care fac parte aceste entități din Grupul Șor par să contribuie, în cele din urmă, la colapsul băncilor la sfârșitul anului 2014.»*

1.2. Obiectiv și domeniu de aplicare

76. Kroll 2 afirmă că:

	Criza bancară în Moldova	Doc Nr: MOLDOVA_REPORT_001
	Sub rezerva privilegiilor juridice	

*«Obiectivul general al investigației în faza II a fost de a demonstra **ce a cauzat colapsul celor Trei Banci din Moldova**, de a înțelege cine a comis și a beneficiat din fraudă și de a susține procedurile penale și / sau civile pentru a recupera fondurile furate.»*

« În ansamblu, investigația din faza II s-a concentrat asupra răspunsului la următoarele întrebări:

- *Când au apărut **pierderile de 1 miliard DOLARI SUA** în perioada 2012 - noiembrie 2014?*
- *Cum au putut BEM, BS și UB să mărească volumul corporativ de creditare către entitățile din grupul Șor la aproximativ 1 miliard de dolari până la sfârșitul lunii noiembrie 2014?*
- *Cum a trecut întregul portofoliu de credite al BEM, de aproape 1 miliard de dolari, de la BEM la BS la 25 și 26 noiembrie 2014?*
- *Cine a coordonat și a controlat tranzacțiile care au permis majorarea creditării corporative și schimbarea portofoliului de credite?*
- *Ce mecanisme au fost utilizate pentru spălarea fondurilor obținute prin împrumuturi frauduloase între 2012 și 2014?*
- *Câte din aceste noi împrumuturi eliberate între 2012 și 2014 au fost folosite pentru a compensa expunerea existentă a împrumuturilor la cele trei bănci din Moldova și / sau alte bănci din Moldova?*
- *Care a fost destinația finală a fondurilor care nu au fost reciclate pentru a plăti expunerea existentă la împrumut?*
- *Cine au fost beneficiarii finali ai fondurilor furate?*
- *Care sunt prioritățile pentru a maximiza șansele de recuperare a activelor?»*

77. Se pare că raportul continuă cu noțiunea că a fost pierdut 1 miliard de dolari, în ciuda hotărârilor legale din Republica Moldova, care prezintă altfel.

78. Mai mult, acesta continuă cu această cifră, deși a recunoscut că o parte din fonduri au fost reciclate pentru a compensa expunerea existentă la împrumut și că porțiunile din sumele avansate au fost în scopuri legitime

	Criza bancară în Moldova	Doc Nr: MOLDOVA_REPORT_001
	Sub rezerva privilegiilor juridice	

79. Kroll 2 afirmă că:

« Următoarea etapă a activității noastre va consta în luarea de măsuri pentru recuperarea fondurilor însușite, precum și identificarea părților care au participat și au beneficiat din fraudă.

80. Deoarece Kroll intenționează viitoarele acțiuni să le întreprindă în Moldova, este posibil să se confrunte cu dificultăți reale de a acționa într-o manieră incompatibilă cu hotărârile instanțelor din Moldova pe care până acum nu au reușit să le raporteze.

1.3 Structura de raportare și distribuirea

81. Kroll 2 afirmă că:

«Kroll și Steptoe și Johnson (împreună "consorțiul") au fost instruiți să elaboreze un raport suplimentar al activității de investigare până în prezent ("Raportul de sinteză"), care va fi făcut public, însoțit de un raport mai detaliat ("Raport detaliat") conținând detalii specifice și exemple de fluxuri de fonduri și mecanisme angajate în acest caz, care au permis fraudarea și care vor continua să fie obiectul angajamentelor inițiale de confidențialitate și ar putea fi furnizate autorităților relevante, cu condiția ca aceste autorități să furnizeze mai întâi companiilor Kroll și Steptoe și Johnson un angajament scris, pentru a păstra confidențialitatea raportului detaliat.»

1.4 Conținutul raportului detaliat

82. Kroll 2 afirmă că:

«Acest document este un Raport de sinteză de nivel înalt care va fi însoțit de detalii suplimentare incluse în Raportul detaliat. Secțiunile incluse în Raportul detaliat sunt prezentate mai jos:»

1.5 Avertisment

83. Kroll 2 mai afirmă că:

«La pregătirea acestui raport, Kroll s-a bazat pe documentația furnizată de BNM, precum și de autoritățile de reglementare din străinătate, pentru a trage o serie de concluzii prezentate în acest raport. Kroll nu face nici o reprezentare cu privire la

	Criza bancară în Moldova	Doc Nr: MOLDOVA_REPORT_001
	Sub rezerva privilegiilor juridice	

autenticitatea sau exhaustivitatea documentației furnizate de BNM sau de autoritățile de reglementare. Pot exista documente sau informații suplimentare la care Kroll nu a avut acces, care ar putea contrazice sau contesta concluziile trase din documentația revizuită până în prezent.»

«Kroll nu a intervievat sau cerut explicații din partea tuturor persoanelor implicate în chestiunile prezentate în acest raport»

84. Din nou, Kroll subliniază faptul că ei se bazează pe informațiile furnizate de clientul lor, fără a face o reprezentare cu privire la autenticitatea sau exhaustivitatea documentației furnizate de BNM sau de autoritățile de reglementare. Ar putea fi considerat rezonabil să se facă o apreciere cu privire la exactitatea și exhaustivitatea acestora. Într-adevăr, veridicitatea și integritatea informațiilor ar fi trebuit luate în considerare la fiecare etapă a procedurii de investigație, fiind efectuată o investigație completă și independentă.

2. Rezumat executiv

85. Kroll 2 mai afirmă:

«Investigația noastră de până acum a identificat dovezi documentare contemporane și independente care indică faptul că cele trei bănci din Moldova au fost supuse unei fraudări mari, coordonate, care a avut loc în ultimii trei ani și s-a intensificat în 2014, ducând în cele din urmă la colapsul lor. Frauda suspectată a implicat emiterea a sute de împrumuturi către societăți afiliate, majoritatea sumelor fiind transferate către un mecanism de spălare a banilor în Letonia. În timp ce majoritatea fondurilor de împrumut au fost canalizate înapoi în Moldova pentru a rambursa împrumuturile existente și pentru a permite continuarea creditării, cel puțin 600 milioane dolari au fost direcționați către alte destinații»

*« Documentele contemporane **sugerează** implicarea în fraudă suspectată a unui grup mare de companii moldovenești care lucrează concertat și sunt afiliate d-lui Ilan Șor (D-lui Șor) (Grupul Șor). Cel puțin 77 de societăți cu conturi la cele trei bănci din Moldova au format acest grup.»*

	Criza bancară în Moldova	Doc Nr: MOLDOVA_REPORT_001
	Sub rezerva privilegiilor juridice	

86. Cuvintele "sugerează" și "suspectate" nu prezintă o imagine a unei investigații aprofundate care a dezvăluit o soluție definitivă cu privire la ceea ce s-a întâmplat și cine a fost responsabil.

«Acest raport analizează destinația împrumuturilor în sumă de 2,9 miliarde DOLARI SUA acordate de cele trei bănci din Moldova în perioada 2012-2014.»

«În urma spălării aparente a fondurilor prin intermediul Mecanismului de Bază de Spălare, acestea fie au fost returnate Moldovei pentru a rambursa alte împrumuturi, permițând astfel continuarea creditării, fie au fost supuse unor mecanisme de spălare a banilor care implică alte bănci din Moldova, Letonia și Estonia, la conturi în mai multe jurisdicții.»

2.1 Analiza totală a creditelor și destinația

87. Kroll 2 afirmă că:

*«**Expunerea totală de împrumut la cele trei bănci din Moldova a crescut de la 491 milioane de dolari la începutul anului 2012 la aproximativ 1 miliard de dolari, până la sfârșitul lunii noiembrie 2014.**»*

*«**Majoritatea mijloacelor creditare au fost folosite pentru a stinge împrumuturile existente, după ce aparent au fost spălate prin Mecanismul de Bază de Spălare, în timp ce o parte semnificativă a fondurilor a fost extrasă din Mecanismul de Bază de Spălare și pare să cuprindă activele furate.**»*

88. Aceste declarații par să confunde expunerea creditelor cu pierderi și să confirme că mijloacele creditare au fost utilizate pentru a plăti împrumuturile existente, în loc să fi fost furate. Aceasta reflectă concluziile judecătorului din cadrul procesului de judecată al lui Ilan Șor din 21 iunie 2017, în care fondurile lipsă au fost evaluate de experți financiari și s-a constatat că reprezintă o sumă mult mai mică.³⁸

89. Mai mult, posibil, ca urmare a practicii Kroll de a confunda fonduri din băncile moldovenești cu alte elemente implicate în transferurile interbancare și internaționale, cifrele mereu schimbate și aparent mărite sunt discutate pe tot cuprinsul raportului.

«După cum este detaliat în continuare în secțiunea 2.5, aproximativ 2.6 miliarde DOLARI SUA au fost transmise către Mecanismul de Bază de Spălare și aproximativ 2.0

³⁸ Sentința lui Ilan Șor din 21 iunie 2017

	Criza bancară în Moldova	Doc Nr: MOLDOVA_REPORT_001
	Sub rezerva privilegiilor juridice	

*miliarde DOLARI SUA au fost returnate în conturi la cele trei bănci din Moldova. Acest lucru a lăsat o valoare de aproximativ 600 milioane DOLARI SUA, **care pare să fi fost furată** în urma Mecanismului de Bază de Spălare și care a fost ulterior direcționată la alte destinații. »*

90. Luând în considerație aproape trei ani de investigație, fraza "pare să fi fost furate" este o concluzie surprinzător de modestă cu privire la suma de 600 milioane dolari.

2.2.1. Concentrarea expunerii de împrumut în BEM pentru creșterea lichidității

91. Kroll 2 afirmă că:

*«În noiembrie 2014, majoritatea creditelor noi au fost emise de BEM, în timp ce expunerea la UB și BS a scăzut. **Creditele existente la UB și BS au fost rambursate din creditele nou emise de BEM, majoritatea fondurilor trecând prin Mecanismul de Bază de Spălare într-o încercare aparentă de a ascunde originea fondurilor. Acest lucru a avut ca efect consolidarea tuturor împrumuturilor de la cele trei bănci din Moldova la BEM până la 24 noiembrie 2014.** »*

2.4. Controlul grupului Șor asupra procesului de solicitare a creditului și a conturilor implicate în fraudă

92. Kroll 2 în continuare afirmă că:

«Pe lângă stăpânirea băncilor și stabilirea unei serii de societăți afiliate care au lucrat în mod concertat pentru a obține împrumuturi frauduloase, revizuirea datelor de e-mail recuperate de la cele trei bănci din Moldova a demonstrat că grupul Șor a controlat centralizat și coordonat cererile de împrumut în cadrul celor Trei Băncile moldovenești și a menținut o comunicare strânsă cu angajații de rang înalt ai băncilor.

În plus, documentația de deschidere a conturilor și altă corespondență au confirmat faptul că conturile de la Banca letonă 2 erau afiliate și / sau controlate de grupul Șor și că domnul Șor s-a ocupat direct cu banca letonă 2 și a furnizat explicații intenționate în scopul conturilor multiple și milioanele de dolari care trec prin ele. Dezvăluirea nu a fost încă obținută de la Banca Letonă 1.

	Criza bancară în Moldova	Doc Nr: MOLDOVA_REPORT_001
	Sub rezerva privilegiilor juridice	

Cu toate acestea, conturile din numele domnului Șor și ale altor persoane afiliate acestuia au primit fonduri provenite din fraudă în conturile deținute la Banca Letonă 1, sugerând un mecanism similar.»

2.7. Alte fluxuri de fonduri pe jurisdicție

93. Kroll 2 în continuare afirmă:

*«Având în vedere amestecul de fonduri, stratificarea și alte scheme de spălare a banilor, metodologia utilizată pentru urmărirea fondurilor implică urmărirea sumei totale în cazul în care s-au inclus în aceste sume plățile ulterioare provenite din fraudă. Aceasta înseamnă că suma finală a fondurilor care au fost urmărite până la destinațiile finale este semnificativ mai mare decât cele 600 de milioane DOLARI SUA care au fost identificate ca părăsind Mecanismul de Bază de Spălare. **Kroll a identificat tranzacții finale în valoare totală de aproximativ 1,0 miliard DOLARI SUA, care au provenit cel puțin parțial din creditele frauduloase suspectate.**»*

94. Această metodologie are ca efect continuarea creșterii credibilității "titlului" de 1 miliard de dolari ca fiind "furate" de la băncile moldovenești care au suferit colaps. Confuzia recunoscută a lui Kroll cu privire la banii băncilor moldovenești cu alte componente ale tranzacțiilor internaționale și interbancare, precum și constatările formulate anterior ale instanței moldovenești, exprimă o îndoială substanțială, corectă și motivată cu privire la această abordare.³⁹

3.1. Declarațiile D-lui Șor

95. Kroll 2 afirmă că:

«Kroll a fost conștientă de existența unei declarații care a fost încărcată pe internet, care pretinde a fi declarația domnului Șor depusă la Procuratură, oferind o explicație pentru unele dintre evenimentele care au avut loc în cadrul celor trei bănci din Moldova. Kroll nu a primit o copie oficială a declarației domnului Șor și nu a avut ocazia să se întâlnească cu domnul Șor. De altfel, nu suntem în această etapă în poziția să confirmăm autenticitatea documentului și nu comentăm conținutul acestuia în acest raport.»

96. Această secțiune a raportului Kroll nu se încadrează în mai multe puncte:

³⁹ Hotărâri împotriva lui Filat, Platon și Șor

	Criza bancară în Moldova	Doc Nr: MOLDOVA_REPORT_001
	Sub rezerva privilegiilor juridice	

96.1. Kroll încearcă să subestimeze afirmația lui Ilan Șor la o entitate online dubioasă a cărei veridicitate și proveniență sunt într-un fel îndoielnice. De fapt, declarația la care se referă a fost admisă în mod oficial ca probă în cel puțin trei hotărâri judecătorești legate direct de acest caz; cele ale domnului Platon, ale domnului Șor și ale domnului Filat. **Anexele C, I & J** se referă la acest lucru.

96.2. Nu numai că nu se menționează hotărârile judecătorești pronunțate în această secțiune a Kroll 2, dar, într-adevăr, acestea nu sunt menționate în Kroll 2 deloc. Nici numele Filat sau Platon nu apar, în ciuda faptului că condamnările lor sunt parte integrantă a cazului, sau a oricărei opinii relevante.

96.3. Solicitățile către Ilan Șor și avocatul său arată că Kroll nu a făcut niciun efort să contacteze nici una dintre părți în legătură cu acest punct sau cu orice altă parte a "anchetei". Având în vedere că Ilan Șor este singura persoană desemnată ca responsabilă în cadrul Kroll 2 și care a fost deja judecată în Moldova pentru presupusele crime, s-ar putea presupune că orice investigație ar fi cerut o declarație de la el sau, cel puțin, ar face referire la una dintre afirmațiile pe care le-a făcut instanțelor în cele trei proceduri în care probele sale au fost admise oficial sau ar fi solicitat o declarație, informații sau asistență din partea avocatului său din Moldova.

96.4. Nu am reușit să identific sau să recunosc nici o explicație pentru acest eșec.

3.2. Avertisment

97. Kroll 2 afirmă că:

«În desfășurarea acestei investigații, Kroll s-a bazat pe informațiile și analizele efectuate de BNM, completate de analiza surselor furnizate de autoritățile de reglementare externe, precum și pe surse disponibile și cercetări publice. Cercetarea externă, de investigație, a fost efectuată asupra persoane și entități relevante, deoarece investigația a progresat pentru a identifica măsura în care ar putea fi asociate tranzacțiile și persoanele fizice, precum și legitimitatea probabilă a beneficiarilor tranzacțiilor.»

«Datorită complexității semnificative a rețelei de tranzacții și a prevalenței spălării banilor coordonate în mai multe jurisdicții, nu a fost posibilă în cursul investigațiilor până în prezent să se urmărească totalitatea fondurilor de împrumut care au fost direcționate sau să se demonstreze legăturile dintre fiecare organizație care a primit fonduri. Nu au fost analizate toate informațiile disponibile potențial relevante, ceea ce poate conduce la identificarea altor părți relevante și a tranzacțiilor relevante pe măsură ce investigația continuă.»

«Kroll nu a primit toată documentația cerută până în prezent, deoarece au fost formulate

	Criza bancară în Moldova	Doc Nr: MOLDOVA_REPORT_001
	Sub rezerva privilegiilor juridice	

mai multe cereri de documente din diferite surse, și nu toate au fost îndeplinite.»

98. Avertismentul pare să sugereze că:

98.1. Ca și în cazul Kroll 1, raportul dezvăluie efectiv o investigație a BNM, decât o investigație externă independentă. Dacă Kroll avea să înceapă cu dovezi și efectua propriile analize și investigații, tratând BNM ca o potențială sursă de informație, decât un partener de investigație (cu o miză considerabilă pentru rezultat, și sub presiune, atât din partea elementelor naționale, cât și din partea sa în evenimentele descrise), este posibil ca un raport foarte diferit să fi rezultat.

98.2. Kroll admite că raportul este produsul unei investigații incomplete a unei situații complexe bazate pe un set de date parțiale. Această admitere nu are nevoie de nici o atenție sau comentariu.

4. Creșterea expunerii la împrumut 2011-2014

99. Kroll 2 afirmă că:

«Raportul în faza de analiză subliniază că expunerea la împrumut a părții afiliate celor trei bănci din Moldova față de societățile din grupul Șor a crescut de la 10,4 milioane DOLARI SUA la 951 milioane DOLARI SUA în perioada septembrie 2010 - 24 noiembrie 2014, ceea ce a dus la colapsul celor Trei bănci din Moldova.»

Apare o întrebare – unde este analiza reală și evidentă a frazei «... care, în cele din urmă, au condus la colapsul a trei bănci din Moldova»? Ce lucrare analitică stă la bază și cu ce documente și analize economice s-a operat? Unde este evaluarea factorilor care au stat la baza concluziei FMI cu privire la starea Băncii la momentul respectiv? Unde este analiza, dovezile și lista beneficiarilor care au primit efectiv fonduri de credit în perioada respectivă, care, potrivit Kroll, au stat la baza colapsului băncilor?

100. Așa cum s-a observat deja, Kroll 1 a fost un raport de analiză bazat pe opinia BNM care a susținut că aceste afirmații sunt adevărate. Faptul că Kroll 2 pare să se bazeze pe ipotezele din Kroll 1 care, la rândul lor, se bazează pe conținuturile oferite de BNM, comportă lipsa de rigoare a probelor care caracterizează fiecare dintre afirmațiile faptice esențiale avansate de Kroll în numele BNM.

	Criza bancară în Moldova	Doc Nr: MOLDOVA_REPORT_001
	Sub rezerva privilegiilor juridice	

4.1.1. Companiile din «grupul Șor»

101. Kroll 2 afirmă că:

«BNM a identificat anterior 39 de companii ca fiind legate de grupul Șor, după cum este detaliat în faza de analiză a raportului. În plus față de acestea, analiza ulterioară efectuată de BNM și Kroll a identificat un total de 77 de companii legate de Șor. Dintre acestea, 50 de companii din grupul Șor au primit împrumuturi de la cele trei bănci din Moldova în perioada de reexaminare. O listă a companiilor din grupul Șor, care par să fi lucrat în mod concertat pentru a înstrăina în mod fraudulos bani de la Trei bănci din Moldova înainte de a le transfera la Mecanismul de Bază de Spălare, este inclusă în Raportul detaliat. »

4.1.2. Expunerile la împrumut – din 2012 până în 2014

102. Kroll 2 în continuare afirmă:

« Valoarea expunerii Grupului Șor a crescut cu 70% între 1-24 noiembrie 2014, de la 554 milioane DOLARI SUA la 951 milioane DOLARI SUA.

Tabelul 2: Total expuneri la împrumut la cele trei bănci din Moldova 2011-2014

Împrumuturi și avansuri	BEM (milioane DOLARI SUA)	BS (milioane DOLARI SUA)	UB (milioane DOLARI SUA)	TOTAL	Dintre care grupul Șor	
					milioane DOLARI SUA	% din total
31 decembrie 2011	258	199	34	491	124	25%
31 decembrie 2012	200	166	52	418	119	28%
31 decembrie 2013	118	232	266	616	294	48%
31 octombrie 2014	261	257	298	816	554	68%
24 noiembrie 2014	994	128	59	1,181	951	80%

	Criza bancară în Moldova	Doc Nr: MOLDOVA_REPORT_001
	Sub rezerva privilegiilor juridice	

«Analiza privind maturarea soldului creditelor la 31 octombrie 2014, care a fost apoi majorată în luna noiembrie (la cele Trei bănci din Moldova) indică faptul că o parte semnificativă (85%) a expunerii la împrumut la acea dată a fost legată de creditele emise între 2012 și 2014. Doar 15% din expunerile la împrumuturi aferente creditelor emise înainte de 2012. Aceasta indică faptul că majoritatea împrumuturilor emise înainte de 2012 au fost rambursate până la sfârșitul lunii octombrie 2014. Analiza până în prezent nu a identificat transferuri semnificative din conturile Grupului Șor către societățile care au deținut împrumuturi de la cele Trei Bănci din Moldova înainte de 2012, astfel că împrumuturile anterioare anului 2012 nu au fost plătite la un nivel semnificativ prin împrumuturile Grupului Șor emise de cele trei bănci din Moldova.»

103. Este semnificativ faptul că Kroll ia în considerare acum o perioadă mai lungă de timp, dar își mențin atenția asupra grupului de companii Șor încă neidentificate și nedefinite.

4.1.4. Cuantificarea pierderilor în Trei bănci ale Moldovei

104. Kroll 2 afirmă că:

«Pe baza analizei efectuate până în prezent, pierderile suferite ca urmare a fraudei suspectate la cele trei bănci din Moldova se ridică la cel puțin 600 milioane DOLARI SUA.»

«Fondurile care nu au fost transferate la Mecanismul de Bază de Spălare în valoare totală de 0,3 miliarde DOLARI SUA au fost urmărite acolo unde este posibil. Aceste fonduri au fost utilizate preponderent pentru a rambursa alte împrumuturi la cele Trei bănci din Moldova și alte bănci din Moldova. În combinație cu cele 600 de milioane DOLARI SUA identificate mai sus, pierderile totale ar putea fi de până la 900 milioane DOLARI SUA, luând în considerare acest lucru. Pentru a clarifica acest lucru ar fi nevoie de informații suplimentare.»

105. Kroll par să pretindă că au fost urmărite 300 mln de dolari și că aceste fonduri au fost utilizate preponderent pentru a rambursa alte împrumuturi la bănci. Cu toate acestea, Kroll a adăugat întreaga sumă de 300 mln de dolari la evaluarea lor cu privire la pierderile potențiale a băncilor. Fără o explicație pe care nu o pot identifica sau deduce în prezent, aceasta nu este o modalitate permisă sau fiabilă de a evalua suma reală care nu a fost contabilizată.

4.2 Evenimente care au permis o creștere semnificativă a creditării – noiembrie 2014

106. Kroll 2 afirmă că:

*«Au avut loc o serie de evenimente în cele Trei bănci din Moldova care au permis creșterea extraordinară a expunerilor față de Grupul Șor, **ceea ce pare să fi fost un efort concertat pentru sustragerea din cele Trei bănci din Moldova a lichidității înainte de colapsul inevitabil al acestora.**»*

	Criza bancară în Moldova	Doc Nr: MOLDOVA_REPORT_001
	Sub rezerva privilegiilor juridice	

107. Această afirmație neprobată și supra afirmată nu vine în concordanță cu o analiză de chestionare a datelor, furnizate de BNM către Kroll printr-un set de instrucțiuni.

Nu este contestat faptul că, prin intermediul companiilor controlate de Șor, o parte din bani a fost retrasă de la Banca Economică, el însăși recunoscând acest lucru. Dar exact unde au ajuns acești bani, cine este beneficiarul lor și unde sunt banii acum - acestea sunt întrebările pe care Kroll trebuia să le răspundă, dar nu dau nici un răspuns cu privire la acest lucru.

108. Trebuie amintit că clientul companiei Kroll nu este o parte independentă, ci autoritatea națională de reglementare bancară care, în cazul în care afirmațiile Kroll sunt corecte, ar fi trebuit să identifice o serie de evenimente de-a lungul câtorva ani care să implice un efort coordonat pentru scoaterea lichidității, care a condus la colapsul inevitabil a celor 3 bănci lideri ale țării.

109. În plus, în orice caz, decizia de a plasa cele trei bănci sub administrare și nu să le ajute să treacă prin criză, ca o întreprindere ce acționează, este în general considerată în Moldova ca fiind o decizie politică, decât o consecință inevitabilă de reglementare și juridică.

4.2.5 Cereri de împrumut coordonate în cadrul a Trei bănci ale Moldovei

110. Kroll 2 afirmă că:

«O revizuire a documentației electronice obținute de la cele Trei bănci din Moldova a identificat faptul că, pe parcursul anului 2014, angajații implicați în procesul de emiteră a creditelor (în special departamentele de credit) la BEM și BS au comunicat prin e-mail cu reprezentanții solicitanților de credit, a căror adrese de e-mail conțineau domeniul "@shorholding.com". În ciuda acestui fapt, angajații BEM au declarat că nu bănuiau că companiile creditate erau deținute în mod legal de domnul Șor, deoarece nu era evident că acești reprezentanți erau și proprietarii societăților împrumutate. Mai multe detalii despre comunicarea dintre angajații celor Trei Bănci din Moldova și persoanele care utilizează o adresă de e-mail "@shorholding.com" sunt furnizate în Raportul detaliat. »

111. Nici cantitatea, nici calitatea nu sunt prezentate în această declarație. A fost toată corespondența prin e-mail cu adresele de poștă electronică "@shorholding.com" evaluată? Dacă nu, de ce nu sunt discutate alte nume de domenii?

4.3. Schimbarea întregului portofoliu de credite în perioada 25-26 noiembrie de la BEM la BS

112. Kroll 2 afirmă că:

	Criza bancară în Moldova	Doc Nr: MOLDOVA_REPORT_001
	Sub rezerva privilegiilor juridice	

«Kroll a urmărit mișcarea fondurilor implicate în “Switch” și a confirmat implicarea a cel puțin 17 conturi deținute la o bancă letonă care a acționat ca un mijloc de tranzit pentru fonduri între companiile din grupul Șor la BEM și BS. Împrumuturi în valoare totală de 956 milioane DOLARI SUA au fost emise de BS în data de 25 și 26 noiembrie 2014 către cinci societăți din grupul Șor. Aceste fonduri de împrumut au fost apoi transferate în cinci conturi deținute la o bancă din Letonia.»

«Din aceste conturi, fondurile au fost transferate printr-o rețea de alte conturi deținute la banca letonă, într-o încercare aparentă de a ascunde fluxurile de fonduri. Mecanismele de spălare a tranzacției “Switch” au inclus emiterea de către banca letonă a unei facilități “overdraft tehnic” unei singure companii, cu o sumă corespunzătoare care a fost rambursată simultan băncii letone dintr-un alt cont pretins de a nu fi afiliat. Fondurile au fost apoi utilizate pentru a rambursa împrumuturile la BEM în valoare totală de 916,4 milioane DOLARI SUA. În plus, 39,2 milioane DOLARI SUA au fost transferate către BS din unul dintre conturile din Letonia. Aceasta a fost transferată în contul BS, înainte de a fi transferată într-un cont în numele societății Fortuna United LP, care a achiziționat întregul portofoliu de credite. Detalii sunt prezentate în schema 4 de mai jos. »

113. Dacă e să luăm în considerare aceste fapte, alături de declarația lui Ilan Șor, aceasta pare a fi o activitate coerentă în care cineva încearcă să mențină băncile, cel puțin nominal, lichide.

8. Identificarea beneficiarilor/ autorilor

114. Kroll 2 afirmă că:

«O parte din fluxurile de fonduri care au fost descoperite până în prezent au scos la iveală un număr de persoane care par a fi fie parte din administrarea activității frauduloase suspectate, fie că au obținut un beneficiu din fluxul de fonduri. Acest beneficiu a fost identificat parțial prin fluxul de fonduri către companii affiliate persoanelor fizice cunoscute. Încasările în conturi personale sau în companii, cunoscute a fi legate de aceste persoane sunt în mărime totală de aproximativ 50 milioane DOLARI SUA.

După cum se precizează în introducerea prezentului raport, pentru a proteja procesul corespunzător în ceea ce privește procedurile civile sau penale în curs sau viitoare, este important ca beneficiarii aparenti să rămână confidențiali, cu excepția cazurilor care pot contribui la orice proceduri în curs. Detaliile vor fi furnizate autorităților competente sub acoperire separată. »

115. În timp ce se înțelege necesitatea de a proteja procesul convenit pentru a proteja procedurile actuale sau viitoare, este încă neobișnuit ca un raport de investigație să nu discute

	Criza bancară în Moldova	Doc Nr: MOLDOVA_REPORT_001
	Sub rezerva privilegiilor juridice	

hotărâri judecătorești concluzionate în interiorul țării care sunt în orice privință pertinente cauzei și care nu pot fi acum afectate de includerea lor în raportare.

116. Abordarea adoptată nu este logică. Raportarea singurului nume care Kroll probabil nu crede că va aduce prejudicii oricăror proceduri în curs sau viitoare este cel a lui Ilan Șor. El este menționat în tot raportul, care sugerează că Kroll nu îl vede ca parte din nici o procedură legală sau reglatoare viitoare.

117. De interes este declarația:

«...un număr de persoane care par să fi fost fie parte din administrarea activității frauduloase suspectate, fie că au obținut un anumit beneficiu din fluxul de fonduri.»

118. Kroll acum pare să diferențieze între persoanele care au fost implicate în administrarea activității frauduloase suspectate și cei care au beneficiat din ea. Din moment ce Ilan Șor a recunoscut în mod liber că a fost membru silit al fostului grup, iar domnii Platon și Filat au fost constatați ca fiind definitiv membri ai acestui grup, este dificil să vedem ce ar putea conține Raportul Detaliat pentru a nega ceea ce acum este un caz de ordine judiciară în Moldova.

Starea Sistemului Bancar din Moldova până în 2014

119. Kroll 2 se concentrează asupra perioadei cuprinse între august 2012 și noiembrie 2012, probabil pentru că aceasta era informația furnizată de BNM (Kroll nu face nici un secret din acest fapt și se referă în mod regulat la singura dependență de datele furnizate de clientul lor). Așa cum remarcă acum mai multe părți, problemele de la BEM au început cu mult înainte de 2012.

120. Mișcarea plăților între bănci (începând cu 2008) a dus la o lipsă semnificativă de lichiditate în cadrul grupului. Ceva ce nu pare să fi fost remarcat de către auditori și nu a fost luat în considerare în Kroll 2.

Analiza Expert – Grup din iunie 2015

121. Un raport furnizat de Expert-Grup, un centru de expertiză independent din Moldova, care a colaborat cu Banca Mondială și Comisia Europeană⁴⁰, stabilește că o cauză fundamentală a crizei în bănci se referă la administrarea deficitară a acestora. În contrast

⁴⁰ <http://www.expert-grup.org/en/despre-noi>

	Criza bancară în Moldova	Doc Nr: MOLDOVA_REPORT_001
	Sub rezerva privilegiilor juridice	

puternic cu Kroll 2, aceștia observă că originea crizei ar trebui să fie luată în considerare cel puțin din 2009⁴¹. Luând în considerare intervalul de timp crescut, rezultatele demonstrează că ponderea creditelor neperformante (CN) față de creditele totale a crescut de la doar 9,1% în perioada Q1-2011 la 31,9% în perioada Q4 - 2011. Raportul Expert-Grup este atașat la **Anexa K**.

122. La sfârșitul anului 2012, CN s-au menținut la 53%, 2013 - 58,4% și 2015 - 72,6%. Acest lucru demonstrează existența unei tendințe ascendente cu mult înainte de participarea "Companiilor din Grupul Șor"⁴². Acest lucru nu înseamnă că companiile din grupul Șor nu au făcut parte din creșterea expunerii, ci că practica a fost bine stabilită prin terți pentru a compensa portofoliile de împrumuturi toxice care existau în 2009. Expert-Grup pune în mod corect întrebarea de ce autoritățile și BNM nu au cerut de asemenea și investigația acestei perioade (2010-2011)"⁴³.

123. În plus, raportul afirmă că BNM, în calitate de autoritate de reglementare, a fost însăși vinovată prin faptul că nu a acordat atenția necesară în calitate de autoritate de reglementare financiară finală în Moldova:

«BNM nu a aplicat toate instrumentele disponibile pentru combaterea fraudei comise de BEM, BS și UB. Tranzacțiile dubioase și fraudele comise simultan de cele trei bănci sistemice nu au putut rămâne neobservate de către BNM. Cel mai probabil, BNM a știut sau cel puțin a suspectat ilegalitățile comise de cele trei bănci, deși nu a aplicat instrumentele necesare prevăzute de lege.»

Tabel 1. Măsuri care ar fi putut fi luate de jure și care au fost de facto întreprinse de BNM

Ce putea face BNM?	Ce a făcut BNM?
Să emită un avertisment	Realizat
Să aplice și, fără îndoială, să impună o amendă băncii / băncilor și / sau acționarilor	Nerealizat
Să retragă confirmarea dată administratorilor băncii	Nerealizat
Să limiteze sau să suspende activitatea băncii	Nerealizat
Să retragă licența sau autorizația	Nerealizat
Să solicite măsuri de remediere de la bancă	Nerealizat
Să blocheze activitatea acționarilor care acționează în mod concertat	Nerealizat
Să stabilească o supraveghere specială	Realizat cu întârziere

Sursa: Legea privind instituțiile financiare nr. 550-XIII din 21.07.1995

⁴¹ A. Lupușor, V. Gribincea și A. Buzu. Decodificarea raportului Kroll – analiza factorilor principali, care au contribuit la decapitalizarea Băncii de Economii, Băncii Sociale și Unibank (iunie 2015 r.) Expert - Grup

⁴² Raport Kroll – Proiect Tenor – Faza de Analiză, Raport final din 02 aprilie 2015

⁴³ A. Lupușor, V. Gribincea și A. Buzu. Decodificarea raportului Kroll – analiza factorilor principali, care au contribuit la decapitalizarea Băncii de Economii, Băncii Sociale și Unibank (iunie 2015 r.) Expert - Grup

	Criza bancară în Moldova	Doc Nr: MOLDOVA_REPORT_001
	Sub rezerva privilegiilor juridice	

Tabel 1 din Raportul Expert - Grup⁴⁴

124. Acest lucru ar putea, în parte, să explice ce pare să fie efortul BNM de a-l defăima pe Ilan Șor pentru a evita atenția negativă asupra propriilor eșecuri.

125. Critica din partea BNM este pronunțată de judecător în sentința lui Ilan Șor la data de 21 iunie 2017, când afirmă:

«Banca Națională a Moldovei administrează serviciul SWIFT FINInform, datorită căruia sunt monitorizate fluxurile de plăți transfrontaliere. Fluxurile de plată efectuate de BANCA DE ECONOMII SA, "Unibank" SA și "Banca Socială" SA au fost cunoscute de BNM, dar fără intervenție, prin emiterea unor măsuri precum: avertizări, restricționarea activității sau oprirea activităților de împrumut etc.»⁴⁵

Raportul FMI din octombrie 2012

126. În octombrie 2012, FMI a publicat un raport privind sectorul bancar din Moldova⁴⁶. Raportul a examinat mediul sectorului bancar din Moldova după criza din 2009. Acesta a menționat că au avut loc discuții cu premierul Filat, printre altele, între 3 și 17 mai 2012. Secțiunea C - *Conservarea Stabilității Financiare* (paragraful 16) a recunoscut că sectorul bancar a fost "în general solid", cu excepția BEM. Acesta a menționat că, între recesiunea din 2009 și septembrie 2011, efectele CN în mare măsură s-au disipat. Creșterea în perioada septembrie 2011 - iunie 2012 de 15,3% s-a datorat în principal următorilor doi factori:

126.1. O modificare metodologică (adăugarea elementelor extrabilanțiere complet provizionate), care a adus 2 puncte procentuale;

126.2. Deteriorarea portofoliului de active al BEM, care a reprezentat 3 puncte procentuale.

Raportul FMI este anexat la **Anexa L**.

127. Raportul continuă să afirme că situația serioasă la BEM trebuie abordată prompt. Raportul evidențiază practicile de creditare riscante și **administrarea** slabă ca factori care contribuie la poziția slabă a băncilor. FMI a raportat că noul consiliu de administrație va încerca să ia măsuri suplimentare, inclusiv restructurarea împrumuturilor, pentru a minimiza costul pentru bugetul public⁴⁷.

⁴⁴ A. Lușor, V. Gribincea și A. Buzu. Decodificarea raportului Kroll – analiza factorilor principali, care au contribuit la decapitalizarea Băncii de Economii, Băncii Sociale și Unibank (iunie 2015 r.) Expert - Grup

⁴⁵ Sentința lui Ilan Șor din 21 iunie 2017

⁴⁶ Raportul de personal pentru Consultarea cu privire la articolul IV din 2012, Republica Moldova. 2012, pdf.

⁴⁷ Raportul de personal pentru Consultarea cu privire la articolul IV din 2012, Republica Moldova. 2012, pdf.

	Criza bancară în Moldova	Doc Nr: MOLDOVA_REPORT_001
	Sub rezerva privilegiilor juridice	

128. Raportul FMI conține o Matrice de Evaluare a Riscurilor⁴⁸ (a se vedea mai jos). Această matrice sugerează o deteriorare a stabilității sistemului bancar din Moldova contrar titlului “stabil”. Acest lucru este legat de o probabilitate (Medie) că împrumuturile neperformante în creștere și conflictele de acționari ar putea submina băncile. Impactul evaluat (Ridicat) este că oferta de credite ar scădea, iar guvernul ar putea avea nevoie să intervină pentru a rezolva eșecurile băncii.

129. Presa la acel moment a menționat că “FMI este îndreptat spre lichidarea băncii, însă situația din BEM a fost ușurată de vânzarea unui pachet de împrumuturi neperformante în luna mai, iar emisiunea închisă de acțiuni în luna august ar putea fi o parte secretă a aceluiași acord.”⁴⁹ În punctul 26 sunt discutate planurile de privatizare a BEM

130. Același raport al FMI a detaliat faptul că banca avea nevoie de măsuri urgente pentru a-și repara bilanțul și pentru a îmbunătăți gestionarea riscurilor.

131. Raportul FMI a fost publicat în octombrie 2012. Ilan Șor a achiziționat datoria băncilor “la sfârșit de aprilie - mai 2013”⁵⁰.

Sursa riscurilor	Probabilitatea relativă	Impact dacă este realizat
1. Creșterea puternică a crizei din zona euro	Mediu Creșterea stresului financiar ar putea agrava perspectivele pentru zona euro. Înăsprirea fiscală în țările majore din EA ar putea avea efecte negative mai puternice decât cele preconizate asupra creșterii	Ridicat Reducerea cererii de export, scăderea transferurilor bănești, scăderea sau reluarea creditului comercial și a altor intrări financiare private ar determina o recesiune, deficitul bugetar ridicat și dificil de finanțat, presiunile asupra cursului de schimb, creșterea ratei dobânzii neperformante și scăderea încrederii în sectorul bancar.
2. Scăderea ratei de creștere mondială care afectează partenerii comerciali CSI ai Moldovei	Mediu Scăderea cererii la nivel mondial ar putea afecta prețurile mondiale ale mărfurilor, afectând creșterea în țările exportatoare de mărfuri CSI.	
3. Creștere accentuată a prețurilor mondiale la petrol	Mediu Riscurile geopolitice ar putea duce la o creștere accentuată a prețurilor petrolului.	Mediu Prețurile mai ridicate la energie ar putea să reducă cererea și să crească inflația.

⁴⁸ Raportul FMI, pagina 7

⁴⁹ <https://www.grahamstack.wordpress.com/2013/09/05/unseen-forces-wrest-control-over-top-moldovan-banks/>

⁵⁰ Înregistrarea martorului Ilan Șor din 13.10.2015, filat ENG. Pdf, pag. 4 paragraful 6

	Criza bancară în Moldova	Doc Nr: MOLDOVA_REPORT_001
	Sub rezerva privilegiilor juridice	

4. Deteriorarea solidității sistemului bancar din Moldova.	Mediu Creșterea împrumuturilor neperformante și conflictelor acționarilor poate submina soliditatea băncilor.	Ridicat Aprovizionarea cu credite ar scădea, iar guvernul ar putea avea nevoie să intervină pentru a rezolva eșecurile băncilor.
5. Oprirea sau inversarea reformelor structurale	Scăzut Intensificarea concurenței politice și a căutării de rente ar putea întârzia sau inversa reformele structurale, afectând astfel potențialul de creștere și competitivitatea	Mediu Perspectivele de creștere dăunătoare și clima de afaceri ar afecta investițiile, vor stopa reducerea sărăciei și vor complica sustenabilitatea fiscală.
6. Reducerea asistenței oficiale externe	Scăzut Reducerea bugetului în Europa sau eșecurile din Moldova ar putea reduce ajutoarele donatorilor.	Mediu Simplificarea proiectelor de dezvoltare și finanțarea bugetului.

Matricea Evaluării Riscurilor din Raportul FMI

Grigore Gacichevici

132. Ceea ce este clar acum este că statutul portofoliului de credite neperformante al BEM nu era un secret pentru bănci și public. Fostul șef al BEM, dl Grigore Gacichevici, a fost reținut în februarie 2013, la Aeroportul Chișinău, în timp ce se întorcea din Moscova⁵¹. Banca Centrală a anunțat apoi că în perioadele 2010-2011, când domnul Gacichevici a deținut funcția de președinte al Băncii, Banca a oferit "cele mai îndoielnice împrumuturi" care nu au putut fi rambursate. Nu poate exista nici o îndoială că, chiar dacă Ilan Șor nu ar fi primit consultanța financiară independentă despre care a menționat⁵², achiziționarea la o valoare mărită a portofoliului de CN care este reprezentat în mod deschis ar fi unul problematic, nu prezintă nici un sens în afaceri.

133. Lipsa referinței la aceste constatări (sau la FMI deloc) de către Kroll în raportul lor primar conduce la un conținut distorsionat în ceea ce privește averea băncilor, în special BEM, la începutul anului 2013. După cum a fost menționat de mai multe părți în 2013, BEM a fost într-o stare gravă din cauza administrării necorespunzătoare și a acordării unor împrumuturi corupte, la care Ilan Șor nu a avut absolut nici o implicare.

⁵¹ Ibid

⁵² Înregistrarea audierii martorului – Ilan Șor la procesul lui V Filat – 13 octombrie 2015 ENG, pdf., pagina 4, paragraful 2

	Criza bancară în Moldova	Doc Nr: MOLDOVA_REPORT_001
	Sub rezerva privilegiilor juridice	

134. Dovezi importante pot fi găsite în dosarul penal⁵³ împotriva fostului președinte al Băncii (BEM), Grigore Gacichevici. El a fost acuzat de emiterea de împrumuturi neperformante începând cu 2007/8 (acest lucru pare să fie similar în Moldova cu o acuzație de neglijență profesională penală). Importanța acestei incriminări este că demonstrează o dispută în legătură cu existența creditelor neperformante înainte de implicarea lui Ilan Șor.

Alte considerente politice

135. Administratorul special al băncii a fost DI Matei Dohotaru, Director al Departamentului de Supraveghere Bancară al BNM. El a oferit o declarație de martor împotriva lui Ilan Șor. Domnul Dohotaru este, de asemenea, acuzat în Moldova de neglijență în serviciu⁵⁴ în fosta sa funcție de monitorizare a conformității băncii. Se înțelege că el a fost reținut pentru o perioadă îndelungată, iar acușările în privința lui sunt încă active. În ciuda acestui fapt, se consideră că ultimul lucrează pentru Banca Mondială la Washington DC.⁵⁵

Comitetul Național pentru Stabilitate Financiară

136. Rapoartele Kroll nu reușesc să exploreze posibilele influențe politice care sunt în joc. Colapsul băncilor a fost o cauză evidentă de preocupare politică, însă narațiunea prezentată de rapoartele Kroll nu recunoaște actorii cheie care par să fi avut o influență directă asupra crizei. Cea mai evidentă este influența Comitetului Național pentru Stabilitate Financiară (CNSF) creat prin Decretul Guvernului Republicii Moldova nr. 449 din 2 iunie 2010.⁵⁶

137. În 2015 guvernatorul BNM a demisionat „pentru a împiedica transformarea BNM în țap ispășitor pentru Politicienii care încearcă să amâne a doua etapă a anchetei privind fraudarea băncilor⁵⁷”. Un politician despre care se referea era dl Strelet^{58 59}. În aceeași declarație pe tema problemei la BEM, dl Draguțanu a spus:

percepția că miliardul a fost furat în 2013-2014 sau chiar în noiembrie 2014 a fost creată artificial, deoarece furtul a început cu mult înainte de 2009 și după 2009, când banca era sub controlul statului.

⁵³ <http://www.jurnal.md/ro/justitie/2016/5/30/fostul-presedinte-al-bem-grigore-gacichevici-va-ramane-dupa-gratii/>

⁵⁴ <https://anticoruptie.md/ro/dosare-de-coruptie/ex-viceguvernatorul-si-alti-trei-angajati-din-conducerea-bnm-retinuti-in-dosarul-spalatoria-ruseasca-au-fost-trimisi-in-justitie>

⁵⁵ <https://www.linkedin.com/in/matei-dohotaru-ba92a016/>

⁵⁶ <https://www.bnm.md/en/content/financial-stability>

⁵⁷ <http://country.eiu.com/article.aspx?articleid=523526036&Country=Moldova&topic=Politics&subtopic=Recent+developments>

⁵⁸ <http://www.ipn.md/en/politica/71861>

⁵⁹ <https://www.reuters.com/article/moldova-cenbank/update-2-head-of-moldovas-central-bank-quits-amid-street-protests-over-banking-swindle-idUSL5N11R24E20150921>

	Criza bancară în Moldova	Doc Nr: MOLDOVA_REPORT_001
	Sub rezerva privilegiilor juridice	

Banca centrală este atacată cu scopul de a distra atenția de la cei care au furat și de a găsi un țap ispășitor pentru a rămâne cu banii și fără nici o vină.⁶⁰

138. La momentul acestei declarații, Streleț a afirmat că întârzierea instruirii companiei Kroll de a efectua cea de-a doua etapă a investigației s-a datorat faptului că au insistat asupra unei taxe de recompensă de 60% pentru orice bunuri confiscate. Streleț a oferit un exemplu, prin care a prezentat că dacă ar fi fost recuperate 100.000 de lei, Kroll ar cere 60.000 în calitate de taxe⁶¹. Dacă acest lucru a fost raportat cu exactitate de către Streleț, nu este încă dovedit, dar dacă este adevărat, ar fi o sursă de îngrijorare considerabilă. Condițiile au fost în mod evident convenite, dar nu au fost făcuți public. Acest fapt ridică câteva întrebări importante:

1. În timpul negocierilor întreprinse de Streleț, condițiile investigației s-au limitat numai la Ilan Șor?
2. BNM a fost consultată cu privire la aceste instrucțiuni sau instrucțiunile au venit direct de la Guvern?
3. Care a fost acordul final și care a fost gradul de stimulare?

139. Alți comentatori descriu relația dintre Streleț și Filat. *„Chiar și prin Streleț, spre deosebire de predecesorul său, Chiril Gaburici, are o anumită bază politică și o influență în partid, în calitate de prim-ministru el va fi cu siguranță subordonat lui Filat”⁶²*. În continuare se menționează că un vot de neîncredere asupra guvernului lui Streleț a fost adoptat în Parlamentul Republicii Moldova la 29 octombrie 2015. Motivele includ suspiciuni că Streleț *„a fost implicat în practici corupte”* și că a avut *“relații politice și de afaceri neclare cu Vlad Filat”⁶³*.

140. Într-o declarație de martor a lui Gherman Artur se menționează faptul că el știa despre emisiunea suplimentară de acțiuni în BEM. În august 2013, dl Artur a primit un apel din partea domnului Filat *“cu un ton aspru”*, spunându-i că emisiunea era o *„decizie politică și că nu trebuia să comenteze, nu trebuie să intervină în opiniile sale în acest subiect”*. Kroll I a afirmat că aceste acțiuni au fost preluate integral de ICS „Sisteme Informaționale Integrate SRL”⁶⁴. Dl Artur este de părere că Filat a îndrumat această emisiune de acțiuni.

141. Din ianuarie 2011 până în decembrie 2014, Victor Bodiș era șeful Cancelariei de Stat a Guvernului Republicii Moldova (secretar general al Guvernului), iar din septembrie 2009 a fost

⁶⁰ Ibid

⁶¹ <http://jurnal.md/ro/economic/2015/9/9/strelet-kroll-cere-60-din-banii-care-ar-urma-sa-fie-recuperati/>

⁶² Moldova_un nou prim ministru, vechiul ordin_OSW.pdf

⁶³ Moldova_căderea guvernului lui Valeriu Streleț_OSW.pdf

⁶⁴ Kroll_Project Tenor_Candu_02.04.15 pg. 10

	Criza bancară în Moldova	Doc Nr: MOLDOVA_REPORT_001
	Sub rezerva privilegiilor juridice	

ministru de stat sub conducerea lui Filat. Între februarie și aprilie 2011 a fost deputat în Parlament din partea PLDM. El a fost citat în presă drept “mâna dreaptă” a lui Filat.⁶⁵

142. Potrivit declarației de martor făcută de Victor Bodiș înainte de procesul lui Filat, Vlad Filat l-a propus în calitate de președinte al Consiliului de Administrație al BEM în 2012. În februarie 2013, Filat a aranjat pentru Bodiș o întâlnire cu un grup de persoane care au fost descrise drept un grup de potențiali cumpărători a acțiunilor BEM.⁶⁶

143. La indicația lui Filat, Bodiș s-a întâlnit cu grupul de persoane, care la acel moment se înțelegea că sunt reprezentanți ai "PetroComerțBank". Discuțiile au fost preliminare, dar Bodiș a înțeles că propunerea a fost de a cumpăra o parte din împrumuturile problematice ale BEM.

144. Domnul Bodiș continuă să spună că, devreme ce situația de la BEM era din ce în ce mai alarmantă, a apărut propunerea de a emite noi acțiuni și de a reduce participația guvernului Moldovei. A fost convocată o întâlnire între vice-ministrul finanțelor Victor Bărgăneagră, Victor Bodiș și Vlad Filat pentru a planifica această strategie. Filat l-a convins pe Bărgăneagră că participația Guvernului Moldovei ar trebui redusă.

145. Afirmatia lui Bodiș este reflectată de instanță în condamnarea dlui Filat:

*"Filat Vladimir Vasile, în funcția de președinte al Partidului Liberal Democrat din Republica Moldova, în perioada iunie-septembrie 2013, i-a afirmat lui Ilan Șor că are influență asupra persoanelor cu demnitate publică și persoanelor publice din cadrul Guvernului Republicii Moldova, și anume prim-ministrului Iurie Leancă, viceministrului Finanțelor Victor Barbăneagra, membru al Comisiei pentru desfășurarea concursurilor comerciale și de investiții de privatizare a proprietății publice, șeful Cancelariei de Stat Victor Bodiș, precum și alte persoane cu funcție de demnitate publică în cadrul Guvernului, pentru a le determina să organizeze, să susțină și să efectueze emisiunea suplimentară de acțiuni la "Banca de Economii" SA"*⁶⁷

*"Astfel, Filat Vladimir Vasile, acționând în scopul realizării intenției sale criminale, prin fostul șef al Cancelariei de Stat, Victor Bodiș, l-a determinat pe fostul vice-ministru al Finanțelor, Victor Barbăneagră, care a deținut și funcția de membru al Comisiei pentru desfășurarea concursurilor comerciale și de investiții de privatizare a proprietății publice să accepte și să promoveze preluarea a 22% din acțiunile "Banca de Economii" SA"*⁶⁸

⁶⁵ http://adevarul.ro/moldova/actualitate/victor-bodiș-ramane-mana-dreapta-premierului-vlad-filat_1_50ad69e07c42d5a66394af06/index.html

⁶⁶ <https://deschide.md/ro/stiri/politic/4215/EXCLUSIV-DOC--Victor-Bodiș-a-recunoscut-INDICA%C5%A2IILE-primite-de-la-Filat-%C3%AEn-privin%C5%A3a-BEM.htm>

⁶⁷ Sentința lui Vlad Filat din 27 iunie 2017

⁶⁸ Sentința lui Vlad Filat din 27 iunie 2017

	Criza bancară în Moldova	Doc Nr: MOLDOVA_REPORT_001
	Sub rezerva privilegiilor juridice	

146. Referirea la "**domnul Ionița**" este adresată lui Veaceslav Ioniță, fost adjunct și președinte al "Comisiei parlamentare pentru economie, buget și finanțe". Este membru al PLDM și a fost membru al Parlamentului Republicii Moldova din 2009.

147. În septembrie 2014, Ionița a anunțat în cadrul unei conferințe de presă⁶⁹ că dispune de documente care arată că Filat a scos ilegal 450 milioane de lei de la bănci. În octombrie 2015, el a anunțat presei⁷⁰ că Filat nu a dorit o investigație parlamentară credibilă în cazul BEM și a spus în mod efectiv deputaților care făceau lobby în cadrul acestuia să se îndepărteze de acest caz.

Concluzii

148. Concluzia mea poate fi expusă pe scurt:

149. O analiză corectă a probelor nu susține afirmațiile din Kroll 1 și Kroll 2. O analiză bazată pe dovezi pare să fi fost înfăptuită în mod obiectiv de către judecătorul Andrei Niculcea care a culminat cu hotărârea sa din 21 iunie 2017. Această hotărâre îmi pare a fi o evaluare corectă a vinovăției lui Ilan Șor, dar într-un sens important, părerea mea despre corectitudinea acesteia este imaterială. Este constatarea instanțelor moldovenești, care, oricât de neconvenabilă ar fi pentru cei care au planificat să profite din manipularea ilegală a băncilor, nu poate fi ignorată.

150. În mod similar, acelor deținători de acționari-cheie actori politici care au fost complice în colapsul băncilor nu li se poate permite în mod corespunzător să continue să-și promoveze propriul narativ drept "dovezi" sau "fapte". Ei se află într-o situație de conflict evident de interese, fiind principalii custozi și factori de decizie înainte, în timpul și după colapsul băncilor.

151. Fiecare dintre acești actori-cheie sunt, desigur, îndreptățiți să lupte pentru cauza sa și să susțină că nu erau vinovați. Ceea ce nu pot face este să publice sau să permită publicarea de

⁶⁹ <https://point.md/ro/noutati/politika/ionita-58-filat-a-mai-furat-330-de-milioane-de-lei>

⁷⁰ http://www.prime.md/ro/ionita-filat-nu-si-a-dorit-o-investigatie-serioasa-in-cazul-bem_26871.html

	Criza bancară în Moldova	Doc Nr: MOLDOVA_REPORT_001
	Sub rezerva privilegiilor juridice	

materiale care pot apărea pentru mulți ca fiind evaluate în mod obiectiv, ca fiind concluzii bazate pe dovezi, dar care, în realitate, nu este mai mult decât propria lor afirmație. Afirmație, pe care mulți o pot considera atunci când sunt corect informați despre fapte, ca fiind în mod substanțial cointereseată.

James Ramsden QC
81 Chancery Lane London WC2A 1DD

Suportul de investigație oferit de
Quintel Intelligence Ltd
Londra